

Frilans Riks årsmöte

29 mars 2021

Samtliga handlingar!
Bokstavligen.

**JOURNALIST
FÖRBUNDET**

Frilans Riks

Dagordning

Väl mött!

ALLA frilansmedlemmar är varmt välkomna att delta på Frilans Riks årsmöte, men endast valda sektionsombud har rösträtt.

Plats för årsmötet:
Digitalt.

Tider: Årsmötet börjar kl. 10 och beräknas pågå till kl 15.

Vi är tacksamma om ni föranmäler er så att vi på bästa sätt kan förbereda mötet praktiskt och tekniskt. Anmälan görs till info@frilansriks.se.

För senaste nytt

besök frilansriks.se. Du kan även följa oss på Facebook, Instagram och Twitter. Och så finns Snackbar, en unik tjänst som - i motsats till de andra - bara Journalistförbundets frilansmedlemmar kan ta del av.

Ultimata länklistan...

... för frilansar hittar du på sidan 34.

Hitta snabbare!

(I PDFen) Klicka på sidhänvisningarna. Och på pratbubblan i nedre högra hörnet för att komma till denna sida!

§ 1 Mötet öppnas (kl. 10.00)

- § 2 Val av mötesordförande
- § 3 Val av mötessekreterare
- § 4 Val av två justerare tillika rösträknare
- § 5 Mötets stadgeenliga utlysande och kallelse
- § 6 Godkännande av dagordningen
- § 7 Upprop av ombuden
- § 8 Mötesordning
- § 9 Avlidna medlemmar under året, tyst minut
- § 10 Styrelsens verksamhetsberättelse *sidan 3*
- § 11 Styrelsens bokslut *sidan 16*
- § 12 Revisorernas berättelse (separat handling)
- § 13 Styrelsens ansvarsfrihet
- § 14 Motioner till Frilans Riks årsmöte
 - a) 1. Om frilansinformation till journaliststudenter *sidan 25*
 - b) 2. Om utredning av förutsättningarna för Uppsala med omnejd att bilda egen sektion *sidan 26*
 - c) 3. Om att uppvakta riksdagen för att lagstiftning om våld och hot mot tjänstemän även ska omfatta journalister *sidan 27*
 - d) 4. Om pengar till kompetensutveckling *sidan 28*
 - e) 5. Om fortsatt transparens av örönmärkt medlemsavgift *sidan 28*
 - f) 6. Om avdrag för friskvård för frilansjournalister *sidan 28*
- § 15 Uttalanden (separat handling)
- § 16 Årets frilans och Årets redaktör
 - a) Presentation av vinnarna (2020) *sidan 22*
 - b) Val av jury

Längre paus för lunch runt kl. 12

- § 17 Rapporter
 - a) Journalistförbundet Frilans *sidan 30*
 - b) Kursråd (Servicebolaget) *sidan 31*
 - c) Försäkringskommittén *sidan 31*
- § 18 Styrelsens förslag till verksamhetsplan *sidan 32*
- § 19 Fastställande av medlemsavgift
- § 20 Fastställande av arvode till styrelseledamöter, valberedning och andra som utför uppdrag
- § 21 Styrelsens förslag till budget *sidan 35*
- § 22 Val av
 - a) ordförande *sidan 36*
 - b) kassör *sidan 36*
 - c) studieansvarig *sidan 36*
 - d) övriga ledamöter till styrelsen *sidan 36*
 - e) revisor och revisorssuppleant *sidan 36*
 - f) valberedning *sidan 36*
- § 23 Övriga frågor

§24 Mötets avslutande (senast kl. 15.00)

Styrelsens verksamhetsberättelse

2020–2021

Inledning

Ännu ett verksamhetsår har passerat för Frilans Riks.

Antalet frilansar i Journalistförbundet ökar fortsatt – under 2020 med nästan fem procent – medan förbundet som helhet tappat medlemmar. Förra årets ökning med 67 medlemmar i Frilans Riks kan jämföras med sex nya 2019. Flertalet nya medlemmar tillhör Mälardalens sektion. I mitten av februari 2021 hade Frilans Riks totalt 1 732 medlemmar (i februari 2020 var antalet medlemmar 1 665 och i februari 2019 hade vi 1 659 medlemmar).

Även andelen frilansare i förbundet fortsätter därmed att öka. Av förbundets totala medlemsantal utgjorde i december 2020 frilansarna tolv procent. Men ser man bara till de yrkesaktiva och räknar bort seniorer och studenter är siffran 16 procent frilansare.

Frilans Riks årsmöte 2020 ägde rum 16 mars på hundraårsfirande biografen Tellus i Midsommarkransen i Stockholm. Pandemin var i sin början och ungefär hälften av ombuden, runt tjugo, var på plats medan lika många fanns uppkopplade via länk. Tack vare goda förberedelser, gott tekniskt kunnande och inte minst uppfinningsrikedom under årsmötets gång kunde det genomföras på ett tillfredsställande sätt. Därtill bidrog även ordförande Eddie Pröckls och mötessekreterare Elin Dunås professionella arbete.

Att vi trots coronavirus beslutade genomföra årsmötet på plats följde Folkhälsomyndighetens dåvarande rekommendationer.

Årsmötet inleddes med att Carina Pettersson, Kulturföreningen Tellus ordförande, engagerat berättade om biografens sekellånga historia. Utöver detta, och att chefen för Journalistförbundets a-kassa, Wolfgang Ramstedt, deltog och informerade om fördelar för frilansar att vara med i a-kassan, ströks alla inte nödvändiga punkter på dagordningen. Årsmötet blev på så vis kort och avslutades vid lunchen.

Till årsmötet hade inkommit fem motioner som diskuterades och fattades beslut om:

1. Om hållbarhetstänkande för fackligt engagerade journalister
2. Om att ta bort premien till buffertfonden för Bliwa basgrupp-försäkring för medlemmar som tjänar under a-kassetaket
3. Om utjämningsbidrag till sektionerna
4. Om upphovsrätt och presstöd
5. Om avdrag för friskvård för frilansjournalister

Motioner 1, 2 och 5 antogs utan diskussion, fyra av motionerna skickades vidare till förbundsstyrelsen (se vidare nedan på sidan 11). Detaljer om besluten finns i årsmötesprotokollet.

Prisutdelningarna för Årets frilans, Årets redaktör och Årets fulavtal (ett nytt pris) ställdes in. Priserna delades ut istället under slutet av året.

Ett stöduttalande för Belarus frilansjournalister, skrivet av sektion Syd, antogs av årsmötet.

Avgående styrelsen beviljades ansvarsfrihet, och en ny styrelse för verksamhetsåret 2020–2021 valdes.

Ordinarie ledamöter:

Ordförande Gert Lundstedt, Mälardalen (omval)

Kassör Hasse Hedström, Mälardalen (omval)

Leonarda Arcidiacono, Mälardalen (omval)

Bella Stenberg, Västra (nyval)

Marja Beckman, Mälardalen (omval)

Gunilla Kracht, Syd (omval)

Göran Schüsseleder, Mälardalen (omval)

Henrik Simonsen, Östergötland (omval)

Suppleanter:

Hannah Ohlén Järvinen, Syd (omval)

Maria Hansson Botin, Västra (nyval)

Avgående ledamöterna Agnes Arpi och Anna Persson, liksom avgående revisorssuppleant Bertholof Brännström avtackades.

Under det gångna verksamhetsåret har våra tre prioriterade områden varit:

- arvode
- upphovsrätt
- rekrytering och organisering.

Arbetet på de områdena har gjorts i nära samarbete med förtroendevalda och medlemmar i sektionerna, i nätverken, med Journalistförbundets kansli, och när det varit möjligt, med arbetsplatsklubbarna.

Styrelsemöten och styrelsearbete

Styrelsearbetet i Frilans Riks har under året präglats av pandemin. Ett tiotal digitala styrelsemöten har genomförts. I september samlades styrelsen under en helg i Stockholm för kick-off. Mötet hölls utifrån då gällande rekommendationer från Folkhälsomyndigheten.

Istället för annars heldagslånga styrelsemöten har vi under verksamhetsåret haft digitala halvdagsmöten. Även suppleanterna har medverkat i styrelsemötena utan att det belastat budgeten för styrelsearbete mer än vanligt, och därmed involverat dem i det fortlöpande styrelsearbetet och på så vis ökat medlemsnyttan.

Inga besök i sektionerna har på grund av risk för smittspridning kunnat genomföras.

En speciell Corona-grupp tillsattes omedelbart efter årsmötet med uppdraget att få regering och riksdag att införa ekonomiska stöd till frilansare på samma sätt som till aktiebolag.

En ny Facebook-grupp för ordförandena i sektionerna bildades och som Frilans Riks Corona-grupp fortlöpande kunnat uppdatera läget för och ha möten med för att styra upp arbetet kring frilansarnas situation under pandemin. För närmare beskrivning av det arbetet läs under rubriken Covid 19-pandemin.

Norrbottens sektion lade under året ned sitt arbete och gick upp i Västerbottens sektion. Medietextarnas sektion har under verksamhetsåret väsentligt förstärkt sitt medlemstal.

Sammantaget kan vi konstatera att det finns ett starkt engagemang bland de förtroendevalda och en omfattande och bred verksamhet i sektionerna.

Frilans Riks budget från förbundet för 2020 och 2021 har varit 400 000 kronor. Klubbavgiften uppgick under verksamhetsåret till 25 kronor. Styrelsemöten har under året ersatts med 275 kronor per timme, övrigt styrelsearbete med 300 kronor per timme.

Servicebolaget, aktiebolaget ägt av Journalistförbundet och dit alla frilansmedlemmar är anslutna, har lagts ned. Verksamheten i bolaget har helt flyttats in under Journalistförbundet och Journalistförbundet Frilans.

Nedläggningen påverkar inte medlemmarnas rätt att dra av servicebolagsavgiften.

Frilans Riks har försäkrat sig om fortsatt insyn i ekonomin, och möjlighet att påverka verksamheten.

Covid 19-pandemin

Så snart det stod klart att pandemin skulle påverka ekonomin för frilanskollektivets medlemmar formade styrelsen en grupp som särskilt skulle arbeta med att reda ut hur frilansjournalisterna drabbas men också med att fundera kring och ta fram förslag på åtgärder att driva tillsammans med förbundet centralt.

Gruppen som formades i mars 2020 har bestått av Gert Lundstedt, Gunilla Kracht, Hasse Hedström och Maria Hansson Botin och har haft regelbundna möten under året. Inom ramen för det arbetet inrättades även en ordförandegrupp där coronagruppen kunnat hålla sig informerad och samtidigt informera sektionsordförandena om behoven av åtgärder samt vad som är på gång politiskt och vad vi driver. Informationsutbytet inom ordförandegruppen har även handlat om andra delar av den frilansfackliga verksamheten och kommer att fortsätta även efter pandemin.

Redan när det första stödet presenterades, som bestod i sänkta egenavgifter respektive arbetsgivaravgifter, var det tydligt att aktiebolagen skulle få bättre stöd än de med enskild firma, något som blev ännu tydligare när möjligheten till korttidsarbete infördes. Eftersom en stor del av medlemmarna har enskild firma blev det här en prioriterad fråga för coronagruppen.

När det pratades om hur företagen drabbades av krisen nämndes till en början aldrig de enskilda firmorna och vi har därför lagt mycket tid på opinionsbildning och information. Bland annat har vi tagit kontakt med flera anställda branschkollegor och påtalat att politiken har glömt bort en utsatt grupp (inte bara frilansjournalister med enskild firma, gruppen med EF är stor) samt när det funnits felaktigheter eller missförstånd i rapporteringen om stöden och de olika bolagsformerna. Vi har skrivit flera debattartiklar (listade nedan) – reaktioner på stöd som kommit och stöd som uteblivit. Vi har begärt möten med ministrar som dessvärre tackat nej men skickat "varma hälsningar" eller inte svarat, även om några av dem träffat Journalistförbundets ordförande Ulrika Hyllert. Däremot fick vi till ett möte med politiskt

sakkunnig på Arbetsmarknadsdepartementet, Åsa Odin Ekman, som vi fick god kontakt med. Hon har ringt då och då för att få reda på hur frilansjournalisterna har det och om stöden träffar våra medlemmar. De debattartiklar vi skrivit har vi skickat till de politiskt sakkunniga vi haft, eller försökt få, kontakt med på de olika departementen, och direkt till politiker. Allt för att frågorna inte ska glömmas och för att öka förståelsen för förutsättningarna i vår bransch.

När vi strax före midsommar noterade att finansutskottet skulle lyfta frågan om stöd till enskilda firmor gjorde vi en sammanställning av de stöd som då fanns, redogjorde för varför de i många fall inte alls träffade rätt och varför det här inte var tillräckliga åtgärder för att rädda en redan utsatt grupp när journalister dessutom klassats som en samhällsviktig funktion. Sammanställningen skickades till samtliga ledamöter i utskottet och finns att läsa här: frilansriks.se/2020/06/18/hur-stodpaketen-till-foretag-missar-en-majoritet-av-frilansjournalisterna.

Vice ordföranden i finansutskottet, Elisabeth Svantesson (M), ville med anledning av det ha ett möte med oss, och även om hon i slutändan inte kunde medverka så träffade vi i augusti Lotta Finstorp (M) som tillsammans med Svantesson drivit på för ett stöd till enskilda firmor.

När omsättningsstödet slutligen gick ut på remiss var Journalistförbundet inte egen remissinstans, utan fick som del av KLYS och TCO lämna remissvar. Coronagruppen gick igenom remissen och sammanställde synpunkter som också visade sig likna de synpunkter som framfördes från andra delar av både KLYS och TCO. När dessa synpunkter sedan inte påverkade beslutet om hur stödet skulle utformas fortsatte vi kritisera och påtala behovet av ett stöd som faktiskt hjälper de mest utsatta. Bland annat önskade vi att kravet på nettoomsättning skulle sänkas för att inte kombinatorerna ska hamna utanför (som i många fall dessutom förlorat vikariat och inhopp med anledning av krisen), något som blir verklighet när stödet kan sökas för augusti 2020–februari 2021. Vi hade dock velat se ett ännu lägre krav på nettoomsättning.

Tillsammans med Journalistförbundet Frilans har vi under året tagit fram enkäter för att faktiskt ta reda på hur medlemmarna drabbas av krisen men också hur stöden träffar, samt kontinuerligt informerat om vårt arbete. När Journalistförbundet inrättade en krisfond konsulterades coronagruppen. När beslut fattats bidrog Frilans Riks även med 20 000 kronor till fonden. På initiativ av förbundet centralt har även medlemmar skickat sina berättelser om hur de drabbats av krisen till Näringsdepartementet i en påverkanskampanj under hösten.

Det här är de åtgärder Frilans Riks föreslagit och arbetat för under året:

- Vi har efterfrågat möjlighet till korttidsarbete även för dem med enskild firma.
- Om det inte är en framkomlig väg har vi velat ha möjlighet till a-kassa genom att lägga firman delvis vilande och fortsatt kunna ta de uppdrag som finns kvar istället för att lägga ner helt och hållet.
- Vi vill använda den tid vi får över när uppdragen sinar till att kompetensutveckla oss. Det behövs pengar för att vi ska ha råd och möjlighet till det.

Vad gäller den sistnämnda frågan har vi efterfrågat förslag på kompetensutveckling från medlemmarna som vi sedan skickat vidare till Journalistförbundet Frilans.

Med Journalistförbundet och Journalistförbundet Frilans har vi också diskuterat och undersökt möjligheterna att på sikt söka pengar från ESF-rådet, något som skulle vara tidskrävande men som skulle kunna ge bättre förutsättningar för kompetensutveckling för frilansmedlemmarna. Tidigare har förbundet inte sökt pengar externt för kompetensutvecklingsåtgärder, men det här skulle kunna vara något att ta tag i framöver.

Här finns coronagruppens debattartiklar (klickbara länkar):

28 april	journalisten.se/debatt/dra-inte-undan-mattan-frilansjournalisterna
7 maj	arbetsvarlden.se/debatt/sluta-diskriminera-oss-som-har-enskild-firma
22 maj	dagensarena.se/opinion/egenforetagare-behandlas-som-andra-klassens-foretagare
2 juli:	arbetsvarlden.se/debatt/regeringen-bor-utforma-stodpaket-for-enskild-firma
12 november	arbetsvarlden.se/debatt/alldeles-for-fa-frilansar-far-coronastod

Gert Lundstedt deltog även i Nyföretagarcentrums livesändning på Facebook den 27 maj, med rubriken "Hur slår stödpaketet?": facebook.com/nyforetagarcentrum/videos/313314766322046.

Rekrytering och organisering

Trots att mycket av den utåtriktade verksamheten har fått ställas in på grund av pandemin har Frilans Riks sett en ökning av antalet medlemmar under året, och till skillnad från andra delar av förbundet behåller vi också de medlemmar vi har. Medlemsantalet har, som vi noterat ovan, ökat. Troligen går det att finna en förklaring till det i att krisen har visat på behovet av organisering för att få till stödåtgärder för frilansare. Det är tydligt att organiseringen krävs inte bara för att få till rimliga villkor och arvoden utan även för det politiska arbete som krävs för en högre grad av trygghet bland egenföretagare.

För att bredda rekryteringsarbetet finns planer på att knyta tätare band till arbetsplatsklubbarna och på så sätt hjälpas åt att nå de frilansare som arbetsplatsklubbarna kommer i kontakt med genom MBL och dylikt men som ännu

inte organiserat sig. Så snart pandemin tillåter hoppas styrelsen kunna genomföra besök både hos arbetsplatsklubbar och på utbildningar.

I november gästade Henrik Simonsen och Maria Hansson Botin radioutbildningen på Malmö universitet via video-länk, för att berätta om Journalistförbundet, fackligt engagemang och frilansarbetet.

BLF

Bildleverantörernas Förening (BLF), en sammanslutning för egenföretagande fotografer, är tänkt att införlivas i Journalistförbundet. De första stegen har tagits och BLF-ledningen har godkänt införlivningen. Förhandlingar pågår inom Journalistförbundet och mellan Journalistförbundet och BLF om hur organisationen ska se ut. Frilans Riks är med som dialogpartner i dessa förhandlingar.

Tanken är att BLF från och med 2022 ska vara inlemmat i Journalistförbundet. Än så länge pekar det mesta mot att BLF bildar en separat klubb. Frilans Riks styrelse ser fortfarande ett antal outrätade frågetecken. Den främsta frågan som ännu inte kunnat besvaras är hur många medlemmar som BLF kommer att bidra med till Journalistförbundet. Det är också oklart hur arbetet med att företräda egenföretagande journalister kommer att se ut inom Journalistförbundet med BLF som en separat klubb. Frilans Riks styrelses BLF-grupp, bestående av Gert Lundstedt, Hasse Hedström och Göran Schüsseleder, har under verksamhetsåret haft flera möten och kontakter med ansvariga inom Journalistförbundet och BLF och fortsätter att bevaka frågan och företräda Frilans Riks intressen i största möjliga mån.

Omorganisation

Efter ett möte i Frilans Riks styrelse i september där förbundets ordförande Ulrika Hyllert deltog och lyfte frågan om en eventuell omorganisation av det frilansfackliga arbetet inom Journalistförbundet bildades en grupp bestående av Marja Beckman, Gunilla Kracht, Gert Lundstedt och Göran Schüsseleder. Gruppen hade sitt första möte först 13 januari 2021, eftersom det dels skjutits upp några gånger på grund av tidsbrist hos medlemmarna, dels på grund av att det fanns en del oklarheter kring förslaget till frilansråd som utarbetats av Journalistförbundet Frilans och som behövde utredas.

Omorganisationsgruppen hade vid sitt första möte till uppgift att försöka reda ut frågan om ett frilansråd som på något sätt fallit mellan stolarna. När gruppen började diskutera uppstod vissa frågor kring bakgrunden som medlemmarna enades om behövde redas ut först, bland annat vem som fattat beslut om frilansrådet och varför Servicebolaget kunde läggas ned nu, när det varit så viktigt med ett fristående bolag tidigare.

När omorganisationsgruppen hade sitt andra möte hade den Frilans Riks styrelses uppdrag att ta fram ett beslutsunderlag inför om styrelsen skulle säga ja till ett frilansråd enligt förslaget från de anställda på Journalistförbundet Frilans eller inte. De två frågorna från förra mötet hade besvarats. Anledningen till att Förbundsstyrelsen fattat beslut om att lägga ner Servicebolaget var, lite förenklat, att de administrativa kostnaderna var så pass höga att arbetet inte kunde sägas vara effektivt, särskilt inte efter att det framkommit att det organisationsmässigt och skattetekniskt inte alls var nödvändigt att lägga verksamheten i ett separat bolag.

I samband med att beslutet fattats i förbundsstyrelsen kom idén fram om att det istället skulle kunna bildas ett mindre råd för olika delar i verksamheten. Därefter tog Servicebolagets styrelse beslutet om att ge i uppdrag åt de anställda på Journalistförbundet Frilans att ta fram ett förslag på hur ett frilansråd kunde se ut och arbeta. Eftersom tiden runnit iväg och det gick att ana att övriga inblandade inom Journalistförbundet började undra varför inget beslut fattats, var det hög tid att Frilans Riks tog beslut om frilansrådets öde.

Gruppen diskuterade frågan och kom fram till att den ansåg att de skulle föreslå för styrelsen antingen att säga ja till ett frilansråd, men utan den beslutsrätt om kampanjer och liknande som var inskriven i förslaget som tagits fram av Journalistförbundet Frilans eller att säga nej till frilansrådet helt och hållet och istället hitta andra sätt att föra dialog med Journalistförbundet Frilans och övriga inom förbundet, såsom exempelvis samarbetsdagar någon/några gånger om året.

Frilans Riks styrelse fattade sedan beslut att säga nej till frilansrådet efter att en majoritet i styrelsen röstat för ett sådant beslut. En ledamot lade ned sin röst. Frågan om varför detta beslut tagit så lång tid och på något sätt hamnat mellan stolarna måste tills vidare lämnas obesvarad. En viktig punkt i sammanhanget är dock att bevaka och verka för att det är transparens i vart frilansmedlemmarnas pengar som tidigare tillfallit Servicebolaget tar vägen samt att de fortsatt går till frilansarnas företagsfrågor (se *Frilans Riks motion i frågan*).

Arvoden, upphovsrätt och nätverk

Arbetsplatsklubbarna och distrikten

I början av mars 2021 skickade Frilans Riks via e-post nedanstående rader till Journalistförbundets arbetsplatsklubbar och distrikt. Vi hoppas att detta kan bli början på flera samarbeten som vi kan rapportera om i nästa års verksamhetsberättelse.

Hej!

Journalistförbundets frilansklubb Frilans Riks vänder sig i dagarna till förbundets alla distrikt och arbetsplatsklubbar i hopp om att inleda ett samarbete inom gemensamma intressen. Vi tror att ett av de största handlar om rekrytering.

Fördelen med att få med alla frilansare i den fackliga gemenskapen är – utöver ett starkare förbund – att inte arvoden riskerar att dumpas, något som inte bara drabbar den enskilde och frilanskollektivet i stort, utan även de anställda (vilket det tyvärr finns gott om skräckexempel på på senare tid).

Utöver de fackliga fördelarna tror vi på ökad gemenskap och engagemang. Som medlem i Journalistförbundet är detta möjligt då man kan tillhöra flera klubbar samtidigt. Det innebär att en frilans skulle kunna vara intressemedlem i er klubb och delta i er verksamhet, trots att de organisatoriskt är medlemmar i en annan klubb. Utöver ökad gemenskap och engagemang innebär det ett eventuellt tillskott i er klubbkassa.

Så även tvärt om! Har ni anställda som frilansar på sidan om kan de ha stor behållning och glädje av ett intressemedlemskap i någon av våra sektioner. Mer om vad som gäller för intressemedlemskap finns att läsa här.

Ingen har bättre koll på vilka som frilansar än era redaktioner. Antingen att de tipsar oss med namn och någon kontaktuppgift eller att de själva tar på sig att informera om medlemskapets alla fördelar. När det gäller det senare kan vi förstås bistå med ett informationsunderlag om så önskas.

Det finns förstås fler områden som vi skulle kunna samarbeta kring. Vi ser fram emot att höra era tankar kring detta!

Med vänlig hälsning,

Gert Lundstedt, ordförande i Frilans Riks

Upphovsrätt

EUs upphovsrättsdirektiv, som togs av Europaparlamentet och ministerrådet våren 2019, ska vara implementerat i svensk lagstiftning 2021. Under januari har Frilans Riks därför tagit initiativ till och haft digitala möten med samtliga riksdagspartiers upphovsrättsansvariga.

Samtalen syftade till att ta upp och uppmärksamma riksdagsledamöterna på artiklarna 15, 18 och 19 i upphovsrättsdirektivet och förklara varför de är viktiga för oss som frilansare och egenföretagare. Vi ville vidare veta hur partierna tänker kring vår upphovsrätt när EUs upphovsrättsdirektiv nu implementeras i svensk lagstiftning i höst. Men också förklara för ledamöterna varför direktivet är viktigt för oss. För oss frilansare handlar det framför allt om artikel 18 i direktivet vilken innebär att mediebolagen kommer bli skyldiga att betala ut rimlig ersättning till upphovspersoner. Denna artikel skulle kunna ha stor påverkan på de så kallade "fulavtalen", och öka möjligheterna till bättre ersättning för återanvändning av material.

Sammanfattningsvis har vi vid våra samtal med riksdagsledamöterna känt både förståelse och stöd för att vår upphovsrätt måste respekteras och garanteras. Vidare underströk riksdagsledamöterna att det var bra att vi hade kontaktat dem i god tid så att de har våra synpunkter klara för sig när det politiska arbetet sätter igång i vår. I juni kommer en promemoria, sedan blir det remissomgång och i höst fattar riksdagen beslut om upphovsrätten.

Frilans Riks styrelse har planerat att i samband med att promemorian är färdig tillsammans med sektionerna genomföra ett par digitala seminarier kring direktivet för att i en sista ansträngning påverka politikerna.

Vi har också för att påverka upphovsrätten och fulavtalen för första gången delat ut utmärkelsen Årets fulavtal (se under den rubriken), och sagt upp det avtal vi haft med Aller sedan 2016 (se under AGA).

Aftonbladet

Efter stillastående arvoden under närmare ett decennium höjdes 2018, tack vare nätverket, recensensarvodet för frilansarna på Aftonbladet kultur med 15 procent. Därefter har ytterligare justeringar och uppräknings gjorts. För att undvika att arvoden urholkas har Nätverket Kulturgryning, som arbetat med frågan, understrukit vikten av årliga uppräknings som går i takt med Journalistförbundets frilansrekommendation och löneutvecklingen

I februari 2021 nådde nätverket efter samtal med ledningen en uppgörelse om principen om årsvisa höjningar. För de kommande tre åren betyder det en höjning av arvoden med 1,8 procent om året, vilket motsvarar journalistavtalets höjning med 5,4 procent enligt det så kallade "märket" under samma period.

Drivande i nätverket är kulturjournalisten Petter Larsson, som utsågs till Årets frilans 2018. Han sammanfattar; "En så långsiktig deal och en öppen acceptans av principen är inte bara bra för oss, utan också något som frilansare på andra tidningar kan använda som förebild och argument."

AGA

AGA-gruppen – den aktionsgrupp som för några år sedan bildades för att motarbeta fulavtal, och med representanter från Frilans Riks, Journalistförbundet, Sveriges Fotografers Förbund (SFF), Bildleverantörernas Förening

(BLF) och Svenska Tecknare – har hållit regelbundna möten under året. Arbetet syftar till att dels informera varandra om fulavtal som dyker upp på organisationernas avtalsområden, dels följa upp det protokoll AGA-gruppen har med Aller Media om vidareanvändning av frilansmaterial.

Ett par gånger om året håller AGA-gruppen avstämningsmöten med Aller Media för att se hur överenskommelsen efterlevs och framföra eventuella klagomål från medlemmar. Under året har det stått klart att Aller tolkar förutsättningarna i överenskommelsen på ett sätt som inte avsågs när protokollet skrevs vad gäller att betala för vidareanvändning av material. Därför sade AGA-gruppen i december, med tre månaders uppsägningstid, upp tolkningsprotokollet. Under uppsägningstiden har Aller tagit initiativ till att diskutera förändringar i överenskommelsen, vilket AGA-gruppen medverkat i.

ALIS

ALIS (Administration av litterära rättigheter i Sverige) är en upphovsrättsorganisation för litterära verk som tillsammans med sina stiftarorganisationer verkar för att upphovspersoners rättigheter och intressen respekteras. Så här beskriver sig ALIS: *ALIS fungerar även som ett serviceorgan för den som vill använda en text. ALIS har möjlighet att teckna avtal och utfärda tillstånd för ett flertal litterära upphovspersoner. Detta innebär att ALIS kan ge en användare ett enskilt tillstånd som bara gäller en upphovsperson och ett av dennes verk men ALIS har också möjlighet att teckna stora kollektiva licensavtal rörande vidareanvändning av litterära rättigheter i de fall då det bättre lämpar sig med masslicensiering än med styckelicensiering. ALIS utlöser även avtalslicenser på textområdet samt hanterar individuell utbetalning av upphovsrättsersättning. Journalistförbundet är en av ALIS stiftarorganisationer.*

Frilans Riks har ett intresse av att säga upp de så kallade fulavtalen som mediehus i Sverige skrivit med enskilda frilansjournalister. Vi har därför under året fortsatt fört samtal med ALIS och Journalistförbundet om organisationen kan bli en partner till oss för att bevaka vår upphovsrätt när EUs upphovsrättsdirektiv är på plats 2021.

Göteborgs-Posten

Under verksamhetsåret 2019–2020 har Agnes Arpi i samarbete med Frilans Västs dåvarande ordförande Caroline Widenheim och journalistklubben på Göteborgs-Posten framgångsrikt arbetat för att få till stånd en policy för frilanskontakter på GP. Då ett större antal frilansar upplevt villkoren för att arbeta för GP ibland varit problematiska, inte minst när det gäller kulturredaktionen, har det funnits ett stort behov av att en policy för frilanskontakter skulle implementeras på tidningen.

Agnes Arpi, som slutade i styrelsen för Frilans Riks i samband med årsmötet 2020, lämnade under våren över uppgiften att hålla kontakt med GP-klubbens ordförande Gabriella Mohoff till Gunilla Kracht. Dessa två har löpande under detta verksamhetsår korresponderat via e-post. Arbetet med frilanspolicyn är i det närmaste klart, men för att den ska kunna implementeras återstår några detaljer. Detta arbete har dock avstannat sedan projektgruppen som utarbetat policyn lämnat över förslaget till chefredaktören Christoffer Ahlqvist. Tyvärr har han med anledning av pandemisituationen varit tvungen att skjuta upp sitt arbete med detta och vi avvaktar fortfarande besked från honom.

Vid senaste kontakten med Gunilla Kracht meddelade Gabriella Mohoff att hon fått indikationer att ett möte i frågan är på gång, dock inte med angivelser om datum eller vilka som ska medverka. Men därför finns ändå förhoppningen att detta snart ska vara slutfört och att den efterlängtdade frilanspolicyn på GP ska kunna implementeras under våren 2021.

I sammanhanget kan också nämnas att Frilans Riks styrelse efter påtryckningar från upprörda medlemmar reagerade på Twitter på ett uttalande i en krönika av GPs kulturchef Björn Werner. Werner tog illa vid sig av detta och kontaktade Frilans Riks ordförande Gert Lundstedt per telefon. Samtalet slutade dock i samförstånd.

LO Mediehus

Vi har under verksamhetsåret fortsatt vårt arbete med att få till ett avtal med LO Mediehus. Vi har haft diskussioner och diskuterat avtalsfrågor och andra frilansfrågor med representanter för journalistklubben på LO Mediehus. Vi har även lämnat över ett avtalsförslag till journalistklubben.

Läraryrket

Läraryrket har under åren varit en tidningsutgivare med många titlar i sin portfölj. De hade redaktioner med kvalificerade journalister som också lade ut många jobb på frilansar, både skribenter och fotografer. Redaktionerna har haft ett mycket gott rykte bland frilansare.

Under åren har Läraryrket i stort sett betalt sina frilansmedarbetare enligt frilansrekommendationen, något som man naturligtvis bör kunna vänta sig av en tidningsägare som är ett fackförbund. Tidningarna har också betalt för vidarepublicering.

I det redaktionella programmet för Läraryrket tidningar, som antogs 2006, stod skrivet: "Tidningarna har en fri ställning inom Läraryrket och ska spegla och kritiskt granska dess inre och yttre liv." Det här var en formulering som Läraryrket ledning ställde sig allt mer tvekan inför. De journalistiska ambitionerna dämpades drygt tio

år senare, då en omgörning mot mer förbundsstyrda tidningar inleddes. Det hela kulminerade våren 2019 med att Lärarförbundets tidningsavdelning lades ner, och tidningsproduktionen lades ut på contentbyrå Make Your Mark.

Nu mera är det alltså inte journalistik som läsarna möts av i Lärarförbundets tidningar utan content marketing, som på Wikipedia definieras som: [...] att med en smart strategi och redaktionell ton skapa ett kommunikationsinnehåll som attraherar målgruppen.[...].

Frilans Riks ser med oro på fackliga organisationer som inte inser värdet av oberoende fackliga tidningar. Det är sorgligt för demokratin att det finns fackliga organisationer som inte vill ha tidningar med redaktioner som tar beslut på journalistiska grunder. Fackliga tidningar där läsarna inte vet om det de möter i tidningen är sant och relevant eller styrd information. Det är illavarslande när ett så stort och viktigt förbund som Lärarförbundet i sin tidningsutgivning inte förstår, eller vill förstå, skillnaden mellan propaganda och journalistik.

Tidningen Journalisten gjorde knappt ett år efter att Make Your Mark tagit över tidningsverksamheten en liten jämförelse av det journalistiska innehållet i Lärarnas tidning före och efter förändringen och kom fram till att tidningens kritiska röst var borta.

För frilansar som skriver enskilda artiklar eller för fotografer är detta kanske inte ett så stort problem i det dagliga arbetet. Vi vet ju heller ingenting om frilansar väljer att erbjuda mer "förbundsvänliga" artiklar i dag, jämfört med när Lärarförbundet hade journalistiskt självständiga redaktioner. Det vi däremot kan konstatera är att ersättningarna har påverkats till det sämre

Frilans Riks har under året påbörjat en undersökning om vad Make Your Marks övertagande av tidningarna betytt för frilansar. Det är ännu för tidigt att dra några definitiva slutsatser, men de preliminära resultaten tyder på att både frilansarvodena sjunkit och att frilansar numera tvingas att skriva på så kallade fulavtal som innebär att de inte får någon ersättning vid eventuella vidarepubliceringar. Avtalen leder dessutom till att frilansar förlorar kontrollen över sitt material. Vår rekommendation till kommande styrelse är att fortsätta och slutföra detta arbete.

Mittmedia/Bonnier News Local

Under året har frågan om gratisarbete varit på tapeten eftersom Mittmedia tar in material från en pensionerad före detta medarbetare som skriver gratis (men får betalt för bilder). Frilans Riks har reagerat starkt på informationen då alla former av gratisarbete bidrar till arvodesdumpning och avprofessionalisering av kåren.

Frilans Riks ordförande kontaktade ansvarig redaktör på Bonnier News Local när de tog över från Mittmedia och påpekade att det förekom gratisarbete på deras tidningar. Redaktören svarade och lovade återkomma, vilket hon inte gjorde trots påminnelsemejl.

Frågan har dock varit snårig eftersom den aktuella frilansen får betalt för bilder – hade fakturorna formulerats annorlunda hade texterna inte utgjort gratisarbete utan bara dåligt betalt arbete. Den enskilda reportern har inte heller velat ha Mittmediaklubbens hjälp och berörd redaktör har framfört att om han behöver betala väljer han hellre bort de artiklarna.

Frågan har visat på behovet av en arvodeskampanj gentemot Mittmedia/Bonnier News Local. Den lokala klubben på Mittmedia jobbar med att ta fram namn på frilansare och det finns planer på att ta kontakt med dessa, dels för att kartlägga arvodesnivåerna och dels för att undersöka möjligheten att genomföra en leveransbojkott gentemot Bonnier News. Något som skulle lyfta arvodesfrågan i hela branschen.

Läs mer om Bonnier under Årets fulavtal (*på sidan 21*).

Sveriges Radio

Arbetet inom nätverket Radiofrilansarna har fortsatt och de för en konstruktiv dialog med SR. Inom styrelsen håller vi oss informerade och utbyter tankar och idéer med nätverket.

Den frilanspolicy som kom till inom SR efter Linn Ohlson-omen (som 2012 ledde till att SR behövde anställa ett antal personer som arbetat inne på SR med egen firma) har slutat gälla under 2020. Radiofrilansarna har en dialog med SR om att ta fram en ny inköspolicy samt att få till en utbildning av inköpare på SR, bland annat med genomgång av frilanskalkylatorn och frilansrekommendationen.

Förhoppningen är att den nya policyn ska innebära tydligare och bättre villkor för frilanskollektivet.

Under året har det kommit fram att P1 Dokumentär betalar lägre arvoden till studenter som gör program och hänvisar till att den tid de lägger redan är finansierad genom CSN, samtidigt som de i arvodesförhandlingar med andra programmakare hävdar att tidsåtgången är irrelevant och att de betalar för kvaliteten. En orimlighet som lyfts med klubben på SR.

På sikt behövs en ny genomgång och översyn av arvodena på SR – men styrelsen har bedömt att det är rimligt att avvakta den nya inköspolicyn som arbetas fram mellan Radiofrilansarna och SR för att ta avstamp i den.

Frågor om LAS och möjligheten att avsäga sig sin företrädesrätt har aktualiserats av att en del SR-frilansare inte

bedömts kunna ta vikariat eftersom de riskerar att bli inlasade, trots att de inte har något intresse av anställning. Men företrädesrätten i LAS är dispositiv endast i kollektivavtal, inte för den enskilde. Frilans Riks följer den här frågan som inte bara gäller Sveriges Radio och där vissa medlemmar i nuläget hamnar i kläm mellan olika intressen inom förbundet.

Sydsvenskan

Sydsvenskan/HD har ett nätverk sedan 2015 och har lyckats förhandla fram årliga arvodeshöjningar som legat över eller motsvarat vad arbetsmarknaden i övrigt fått. Under 2020 har Sydsvenskans kulturfrilansare arbetat självgående med frågor som rör arvode, upphovsrätt och nätverk. Frilans Riks ordförande Gert Lundstedt författade tillsammans med Frilans Syds ordförande Mette Carlbom ett brev till ansvarig redaktör på Sydsvenskan då deras arvodeshöjningar (i det fall de överhuvudtaget justerades upp) inte varit konsekventa.

Inför 2021 bör vi hålla fortsatt koll på hur Sydsvenskan behandlar sina frilansar och erbjuda en gemensam utbildning för deras redaktörer om frilansavtalen.

Redaktörsbrev

Frilans Riks har mellan november och januari skickat ut ett sjuttiotal brev till redaktörer på Dagens samhälle, Bonnier Magazines & Brands, Egmont, och Aller för att lyfta justa arvodesnivåer:

Till dig som arbetar med frilansjournalister

Hej,

Vi i Frilans Riks inom Journalistförbundet skriver till dig som arbetar med frilansjournalister – reportrar och fotografer – för att informera om de verktyg Journalistförbundet tagit fram för att räkna ut schyssta arvodesnivåer.

Frilanskalkylatorn hjälper dig att enkelt räkna ut ett frilansarvode som motsvarar vad en anställd journalist tjänar.

Här hittar du Frilanskalkylatorn: www.sjf.se/frilanskalkylatorn

Medan Journalistförbundets frilansrekommendation fungerar som ett riktmärke för frilansarvodet kopplat till en genomsnittslön för en anställd reporter/fotograf. Här hittar du Frilansrekommendationen: www.sjf.se/frilans/frilansrekommendationen

*Har du frågor eller vill diskutera något? Tveka inte att höra av dig till mig:
gert.lundstedt@gmail.com*

Vänliga hälsningar

Gert Lundstedt, ordförande Frilans Riks

Jämställdhetsarbetet

Under våren 2020 har ett online-möte ägt rum där sektionernas ombud närvarade, samt två seminarier som förbundet bistått med. Det tredje och sista seminariet äger rum i mars eller april 2021. Juristen Lise Donovan, från TCO, är inbjuden att hålla i det tredje kurstillfället som förhoppningsvis kan ge mer hands-on tips på hur gruppen kan fortsätta arbeta.

Under hösten 2020 har Hannah Ohlén Järvinen tillträtt att dela jämställdhetsposten med Leonarda Arcidiacono.

Kontakter med kansli och förbund

Frilans Riks har under året till varje styrelsemöte bjudit in Journalistförbundet Frilans för att stämma av och diskutera aktuella frilansfrågor. På Journalistförbundet Frilans arbetar Victoria da Silva och Elisabet Wahl, samt deras chef Petteri Flanagan Karttunen som även är chef för kommunikation och rekrytering på Journalistförbundet. Avsikten med de återkommande mötena är att bevaka frilansfrågorna på bästa sätt och få samarbetet mellan Frilans Riks och kansliet att fungera så effektivt som möjligt.

Diskussioner har på Journalistförbundet Frilans initiativ förts om hur arbetet kan förbättras. Och så har Journalistförbundet Frilans tillsammans med Frilans Riks genomfört enkäter angående frilansarnas situation under coronapandemin. Ytterligare en uppföljningsenkät är på gång.

I förbundsstyrelsen sitter frilansarna Katarina Bjärvall och Gert Lundstedt. Förbundsstyrelsen hade liksom i förra året på förslag att skära ned Frilans Riks budget för 2021, den här gången med tio procent. Nedskärningen ska

ses i perspektiv av att verksamhetsbidraget procentuellt skurits ned mer än för andra delar av förbundet trots att Frilans Riks inte förlorar medlemmar. Dessutom saknar frilansare betald facklig tid eftersom vi inte omfattas av förtroendemannalagen.

Det senaste decenniet har verksamhetsbidraget dragits ned till närapå hälften, från 750 000 till 400 000 kronor, vilket betyder att det blir mindre tid för frilansfackligt arbete inom Journalistförbundet. Gert Lundstedt argumenterade i förbundsstyrelsen emot sänkningen av ovanstående skäl och resultatet blev sedan att Frilans Riks för 2021 har oförändrat anslag, 400 000 kronor. Det innebär att vi till skillnad från anställda inte får någon löne- och prisuppräknning.

Den av Frilans Riks styrelse utsedda coronagrupper har också under året haft löpande kontakt med kansliet och Journalistförbundets ordförande Ulrika Hyllert för att samordna och försöka synkronisera olika insatser till stöd för de av coronapandemin hårt drabbade frilansmedlemmarna.

Förbundsstyrelsen avsatte också under våren medel ur krisfonden till stöd för drabbade frilansmedlemmar efter ett initiativ från kansliet. Detta skedde i samråd med Frilans Riks styrelse, som senare även fattade beslut att bidra med 20 000 kronor till fonden.

Ytterligare en viktig händelse under året var förbundsstyrelsens beslut den 19 mars att lägga ned Servicebolaget. Ett förslag från den avgående styrelsen i Servicebolaget var att det istället bildas ett frilansråd med representanter från förbundsstyrelsen, Journalistförbundet Frilans, Frilans Riks styrelse och eventuell annan del av förbundet som organiserar frilansar, alltså framöver troligtvis BLF. Victoria da Silva, Petteri Flanagan Karttunen och Elisabeth Wahl arbetade på uppdrag av Servicebolagets styrelse fram ett förslag till sådant frilansråd.

Förbundets ordförande Ulrika Hyllert deltog vid Frilans Riks styrelsemöte 19 september för att diskutera en eventuell omorganisation av frilansarbetet inom Journalistförbundet i samband med Servicebolagets nedläggning. Det finns ett kongressbeslut att förbundet ska utreda möjligheten för frilansfackligt förtroendevalda att arbeta på samma villkor som anställda förtroendevalda.

Ulrika Hyllert ville lyfta frågan om en omorganisation som skulle kunna möjliggöra detta är tänkbar i samband med att Servicebolaget läggs ner. En grupp tillsattes för att titta på frågan för Frilans Riks styrelses räkning, bestående av Marja Beckman, Gunilla Kracht Gert Lundstedt och Göran Schüsseleder. Mer om gruppens arbete och om frilansrådet på punkten Omorganisation.

Det har även funnits löpande kontakter mellan personalen på kansliet, representanter för förbundsstyrelsen och de grupper i Frilans Riks styrelse som har olika ansvarsområden exempelvis Rekryteringsgruppen och BLF-gruppen. Sammanfattningsvis har det varit ett gott samarbete, men då samtliga parter har arbetat under hård press detta år har det ibland uppstått kommunikationsmissar, dessa har dock kunnat redas ut på ett tillfredsställande sätt.

Frilansrekommendationen

Förbundsstyrelsen beslutade att höja den så kallade frilansrekommendationen, alltså riktmärket för frilansarvoden, med 2,3 procent till 1 038 kronor från och med den 1 januari 2020. Den 1 januari 2021 höjdes den med ytterligare 3,2 procent till 1 071 kronor.

Höjningen beror dels på ökade genomsnittslöner bland anställda journalister, dels på att de nya kollektivavtalen innehållit kostnadsökningar på just 3,2 procent. Även för fasta frilansarvoden rekommenderas en höjning med 3,2 procent för 2021.

Dock har många frilansare en verklighet med uppdragsgivare som betalar långt under detta riktmärke och ett prioriterat område för Frilans Riks styrelse är därför att på olika sätt verka för att arvoden höjs och att ingen uppdragsgivare betalar under frilansrekommendationen.

Uppföljning av motionerna till årsmötet 2020

Motion 1: Om hållbarhetstänkande för fackligt engagerade journalister

Medvetandet ökar dag för dag om hur vi kan tänka hållbart, både privat och i vårt arbete. Ändå behöver kunskapen hos alla och envar öka och befästas. Tankarna på hur vi kan skona miljön är inte helt implementerade, vare sig bland journalister eller i samhället i övrigt. Vi skulle vilja se en hållbarhetspolicy som kan hjälpa oss att agera mer klimatsmart i vårt fackliga uppdrag. Vid exempelvis medlemsmöten, då vi bjuder på något, kan vi välja det mest klimatsmarta – undvika petflaskor, pappersutskrifter, engångsbestick, pappersmuggar och liknande.

Vi önskar att förbundet tar fram en hållbarhetspolicy (om kost, material, med mera) för fackliga evenemang i hela förbundet, och offentliggör den nuvarande resepolicyn på hemsidan så att alla som på något vis engagerar sig i förbundet kan följa och diskutera den.

Därför yrkar vi på:

- att förbundet tar fram en hållbarhetspolicy om kost, material mm för fackliga evenemang i hela förbundet, och offentliggör den nuvarande resepolicyen på hemsidan så att alla som på något vis engagerar sig i förbundet kan följa och diskutera den
- att motionen skickas vidare till Frilans Riks årsmöte
- att Frilans Riks gör motionen till sin egen och skickar den vidare till SJFs förbundsstyrelse.

Styrelsen för Mälardalens frilansklubb: Leonarda Arcidiacono, Monica Atterberg, Marja Beckman, Ylva Berlin, Elin Dunås, Beata Hansson, Ronnit Hasson, Artur Nordfors Kowalski och Noa Söderberg.

Frilans Riks styrelses yttrande över motion 1

Klimatfrågan utmanar oss alla och på alla plan, såväl privat som i vårt arbete som motionärerna skriver. Att tänka klimatsmart och agera hållbart i det fackliga arbetet är därför viktigt. Genom att facket som en betydande institution, och vi i det fackliga vardagsarbetet föregår med gott exempel – som att till exempel vid medlemsmöten och andra publika evenemang alltid välja det mest klimatsmarta, och att rättvisemärkta varor ska vara en självklarhet vid inköp – bidrar vi till att påverka våra medlemmar och samhället i stort att det är självklart att agera klimatsmart. Att förbundet därför tar fram en hållbarhetspolicy för fackliga evenemang, som motionärerna kräver, och offentliggör den nuvarande resepolicyen på hemsidan så att alla i förbundet kan följa och diskutera den, är steg i en klimatsmart riktning för ett hållbarare samhälle som vi vill se.

Så som motionen är skriven just nu är det dock lite otydligt vad som menas.

Frilans Riks styrelse föreslår årsmötet besluta:

- att bifalla motionen, med tillägg att rättvisemärkta varor ska vara en självklarhet vid inköp.

Frilans Riks styrelse den 1 mars 2020 samt Frilans Riks årsmöte 2019–2020

Förbundsstyrelsens svar gällande motion 1 från Frilans Riks årsmöte

Förbundsstyrelsen tycker självklart att om förbundet kan bidra till att öka kunskapen om hur fackligt förtroendevalda journalister kan agera mer klimatsmart i det fackliga uppdraget så är det bra. Bedömningen är dock att det finns svårigheter att ta fram en hållbarhetspolicy som i detalj reglerar hur klubbarna ska arbeta med hållbarhet utifrån att förutsättningarna kan se olika ut i olika klubbar. Journalistförbundet kan däremot ta fram en vägledning med tips och råd som hjälper klubbarna att ta fram en hållbarhetspolicy som är anpassad utifrån de olika förutsättningar som finns i det lokala fackliga arbetet.

Journalistförbundets resepolicy gäller för samtliga anställda inom Journalistförbundets koncern, förbundsstyrelsen, samt för de som reser på uppdrag av Förbundsstyrelsen vid tjänsteresor inom och utom landet. Att resepolicyen inte gäller för alla fackligt förtroendevalda inom förbundet i alla sammanhang utesluter inte att förtroendevalda och klubbar ändå kan inspireras till att följa policyen vad gäller resor som företas i det fackliga uppdraget.

Fairtrade, tidigare Rättvisemärkt, arbetar med att certifiera en råvara eller produkt som uppfyller kriterier för ekonomisk, social och miljömässigt hållbar utveckling. Det skulle vara mycket bra om det i första hand köps in varor som är Fairtrade-certifierade vid fackliga arrangemang men i vissa sammanhang kan det av olika skäl dock vara svårt att alltid uppfylla ett sådant krav. Förbundsstyrelsen anser därför att det är önskvärt att i första hand välja att köpa in Fairtrade-certifierade varor till fackliga arrangemang i den mån det är möjligt vilket kan framgå av den vägledning med råd och tips som tas fram till klubbar om en hållbarhetspolicy.

Förbundsstyrelsen beslutar att ta fram en vägledning till klubbar för en hållbarhetspolicy om kost, material mm för fackliga evenemang i hela förbundet samt att offentliggöra nuvarande resepolicy på förbundets hemsida.

Motion 2: Om att ta bort premien till buffertfonden för Bliwa bas grupp försäkring för medlemmar som tjänar under a-kassetaket

Medlemmar som är med i en a-kassa betalar vid en inkomst under 25 025 kronor per månad en premie till Journalistförbundet på 15 kronor per månad, och vid inkomster på mer än 25 025 kronor en premie på 65 kronor per månad. Premien finansierar Journalistförbundets buffertfond för Bliwa bas grupp försäkring – en frivillig inkomstförsäkring, tilläggsförsäkring till a-kassan, som faller ut om man före arbetslösheten haft en inkomst över 25 025 kronor per månad. Enligt uppgift från Journalistförbundet ser det ut på följande sätt för Mälardalens medlemmar: Medlem i a-kassa 690 av 892 Inkomst över 25 025 kronor 241 Inkomst under 25 025 kronor $690 - 241 = 449$ Det betyder att 241 av 690 medlemmar kan ha nytta av inkomstförsäkringen – resterande 449 medlemmar betalar en 19 Frilans Riks årsmöte 2019–2020 premie till buffertfonden för en försäkring de inte kan använda.

Därför yrkar vi på:

- att förbundet tar bort premien på 15 kr per månad för medlemmar som tjänar under 25 025 kronor per månad
- att motionen skickas vidare till Frilans Riks årsmöte
- att Frilans Riks gör motionen till sin egen och skickar den vidare till SJFs förbundsstyrelse. Styrelsen för

Mälardalens frilansklubb: Leonarda Arcidiacono, Monica Atterberg, Marja Beckman, Ylva Berlin, Elin Dunås, Beata Hansson, Ronnit Hasson, Artur Nordfors Kowalski och Noa Söderberg.

Frilans Riks styrelses yttrande över motion 2

Att som vissa frilansmedlemmar tvingas betala en premie för en försäkring som de vid arbetslöshet ändå inte har ekonomisk nytta av är som motionärerna påpekar ologiskt. Endera bör försäkringen utformas så att den ersätter samtliga betalande vid arbetslöshet, eller så bör, som motionärerna kräver, premien tas bort för de medlemmar som vid arbetslöshet inte har någon ekonomisk nytta av försäkringen.

Frilans Riks styrelse föreslår årsmötet besluta:

- att bifalla motionen.

Frilans Riks styrelse den 1 mars 2020 samt Frilans Riks årsmöte den 16 mars 2020

Förbundsstyrelsens svar gällande motion 2 från Frilans Riks årsmöte

Ni har föreslagit att FS ska besluta att ta bort premien om 15 kronor per månad för de medlemmar som har inkomst under a-kassetaket.

I mitten av 2000-talet började flera fackförbund, som en reaktion på A-kassans försämrade villkor och låga tak, att införa inkomstförsäkringar för sina medlemmar. Fackförbunden kände sig tvungna att teckna inkomstförsäkringar för att, så långt möjligt, kunna täcka upp inkomstbortfall för medlemmar vid arbetslöshet.

Kongressen 2008 beslöt därför att införa en obligatorisk inkomstförsäkring för alla yrkesverksamma medlemmar som var med i en A-kassa. Det var då, och är fortfarande en udda konstruktion, eftersom andra förbunds inkomstförsäkringar är obligatorisk för alla medlemmar oavsett a-kassemedlemskap eller inte.

Försäkringen skulle inte gå att välja bort och den skulle finansieras genom att de som hade en lön eller inkomst över a-kassetaket skulle betala en premie. Då, när försäkringen infördes, var premien 22 kronor per månad.

I försäkringsavtalet, som tecknades med Bliwa, infördes också en reglering av hur eventuella överskott och underskott i försäkringen skulle hanteras. En s k buffertfond grundades vilken innebär att en vinst i försäkringen förs över som ett överskott i buffertfonden och en förlust förs på motsvarande sätt över som ett underskott. Att premien som medlemmar betalar till försäkringen skulle finansiera själva buffertfonden är ett missförstånd. Premien finansierar försäkringen och resultatet i försäkringen, antingen överskott eller underskott, förs över i buffertfonden till nästkommande månad. Större delen av resultatet i buffertfonden tillfaller Journalistförbundet när avtalet med försäkringsgivaren upphör, vilket också innebär att ett eventuellt underskott, vid upphörandet, ska betalas till Bliwa. Journalistförbundet har alltså en risk i försäkringen i det hänseendet.

Inkomstförsäkringen infördes vid halvårsskiftet 2008 och det första året gick försäkringen plus, vilket också var en effekt av att det var 12 månaders kvalificeringstid, dvs tiden man måste ha varit med innan man är berättigad till ersättning ur försäkringen. Vinsten i försäkringen innebar att buffertfonden ökade.

När antalet skador (arbetslöshet) började trilla in visade det sig dock relativt snabbt att försäkringen började gå back och att 22 kronor per månad inte var tillräckligt. I slutet av 2012 prognostiserades underskottet i buffertfonden till 1,8 miljoner kronor. För att få försäkringen i balans och minska underskottet i buffertfonden höjdes därför premien till 50 kronor per månad under 2013.

Resultatet i buffertfonden per sista december 2013 blev därmed bättre än prognosen och hamnade på minus 560 000 kronor som förbundet betalade till Bliwa.

Den fortsatta strukturomvandlingen i branschen ledde dock till att fler blev arbetslösa och fler utnyttjade försäkringen vilket ledde till att ett underskott i buffertfonden återigen, i slutet av 2015, var ett faktum. Under 2016 beslöt därför att premien till försäkringen skulle ses över igen. Till och med augusti 2016 hade endast de med en inkomst under a-kassetaket debiterats premien till inkomstförsäkringen. Flera med inkomst under a-kassetaket kunde dock, visade det sig, få ut ersättning ur försäkringen då inkomsten för dessa hade höjts under kvalificeringstiden. Det innebar alltså att vissa fick ut ersättning utan att ha betalat något till försäkringen.

Bliwa, som räknade på de olika premiealternativen fick då i uppdrag att även räkna på en avgift för de med inkomst under A-kassetaket, då kvalificeringstiden tillgodoräknas oavsett inkomst och att man under kvalificeringstiden kan få en inkomst över taket. FS beslöt sedan i slutet av 2016, att införa en avgift även för de under a-kassetaket med 15 kronor per månad. De med inkomst över taket höjdes avgiften med 15 kronor till 65 kronor per månad. Premieförändringen gjordes för att försäkringen skulle bli mer ekonomiskt stabil.

FS ser ett stort värde i att alla medlemmar som är registrerade i inkomstförsäkringen, oavsett inkomst, får intjäna kvalificeringstiden för att den dag medlem eventuellt blir arbetslös och kan ha fått en inkomst över taket ska kunna få ut ersättning.

En diskussion om villkoren i inkomstförsäkringen pågår. Utifrån nya tillfälliga och/eller permanenta regler i a-kassan och utvecklingen av arbetslösheten bland förbundets medlemmar kan avgiften och villkoren framåt komma att ändras vilket på sikt kan innebära en höjning eller sänkning av premien.

FS har inte för avsikt att ta bort avgiften om 15 kronor för de med inkomst under a-kassetaket.

Motion 3: Om utjämningsbidrag till sektionerna

Södra Norrlands frilanssektion har få medlemmar (för närvarande drygt 40), som är utspridda över ett stort geografiskt område, ca en femtedel av Sveriges yta. Avståndet från Åre till Gävle – två orter där vi har flera medlemmar – är ca 50 mil. Vår grundkostnad för årsmötet (lokal, resor, ev föredragshållare osv) blir därför oproportionerligt stor. Trots att styrelsen jobbar ideellt och trots att vi har höjt vår avgift från 20 till 25 kronor per månad översteg kostnaden för årsmötet 2019 intäkten från sektionsavgifterna. Eftersom vi dessutom ordnat ett par lunchmöten med tillhörande resor redovisar vi ett underskott för 2019.

Vårt yrkande:

- att de små sektionerna ska få ett årligt utjämningsbidrag från Frilans Riks på 10 000 kronor som täcker grundkostnaden för årsmötet, jämte den vanliga intäkten från klubbavgifterna.

Södra Norrlands frilanssektions årsmöte den 13 februari 2020.

Frilans Riks styrelses yttrande över motion 3

Motionen tar upp ett växande problem vad gäller möjligheten att bedriva frilansfackligt arbete utanför storstadsområdena i allmänhet, och i synnerhet i regioner där de geografiska avstånden är stora. Det lokala fackliga engagemanget i sektionerna bygger på, utöver att tillsätta en styrelse, att även ha råd att hålla ett årsmöte och bedriva en viss verksamhet utan att gå i konkurs. Frilans Riks håller med om motionärernas beskrivning, men menar att innan vi kan ta ställning till yrkandet behöver det göras en konsekvensanalys som belyser:

- hur ett utjämningsbidrag skulle kunna utformas
- vilka resurser det skulle ta i anspråk
- och vad Frilans Riks skulle kunna spara in på för att möta de ökade utgifterna av ett utjämningsbidrag till berörda sektioner.

Förbundet har för 2020 återigen minskat Frilans Riks årliga verksamhetsbidrag, den här gången med drygt sex procent, trots att antalet frilansar till skillnad från de anställda ökar både till antal, och som andel av det totala medlemstalet i förbundet. I fasta krontal har verksamhetsbidraget under det senaste dryga decenniet i det närmaste halverats.

Frilans Riks styrelse föreslår årsmötet besluta:

- att anse motionen besvarad
- att utifrån redogörelsen ovan ge den nya styrelsen i uppdrag att göra en konsekvensanalys av vad ett utjämningsbidrag, som det Södra Norrlands sektion föreslår, skulle kosta och få för konsekvenser för Frilans Riks verksamhet och möjligheter att bedriva frilansfackligt arbete. Frilans Riks styrelse den 1 mars 2020.

Frilans Riks styrelse den 1 mars 2020

Årsmötets beslut över motion 3

Styrelsen föreslog att ge nya styrelsen i uppdrag att göra en konsekvensanalys. Björn Lundbeck, ombud för Södra Norrlands sektion, kom med tilläggsyrkandet att man även ska utreda konsekvenserna för Frilans Riks sektioner, om man inte får ett utjämningsbidrag.

Årsmötet beslutade:

- att bifalla det jämkade förslaget, där konsekvenserna även för sektionerna utreds.

Frilans Riks utredning kring utjämningsbidrag

Ur årsmötesprotokollet 2020 om utjämningsbidrag till sektionerna [...] *Styrelsen föreslog att ge nya styrelsen i uppdrag att göra en konsekvensanalys. Björn Lundbeck, ombud för Södra Norrlands sektion, kom med tilläggsyrkandet att man även ska utreda konsekvenserna för Frilans Riks sektioner, om man inte får ett utjämningsbidrag. Mötet beslutade att bifalla det jämkade förslaget, där konsekvenserna även för sektionerna utreds. [...]*

Frilans Riks styrelse fick på förra årsmötet i uppdrag att göra en analys av ett eventuellt utjämningsbidrag till

sektionerna. Vi skulle även utreda vad ett uteblivet utjämningsbidrag skulle innebära för sektionernas ekonomi. För att få en inblick i sektionernas ekonomiska situation skickades ett antal frågor kring ekonomi och möjliga stödssystem till samtliga sektioner.

Av svaren framgår att sektionsavgiften skiljer sig från 20 till 30 kronor per månad. Skulle samtliga sektioner höja sina avgifter till 30 kronor i månaden skulle sektionerna tillsammans få in ytterligare cirka 70 000 kronor i medlemsavgifter. Medel som skulle kunna fördelas till sektioner med mest behov.

Men det här tror vi inte är rätt väg att gå. Enligt stadgarna är det varje sektions årsmöte som fastställer sin egen medlemsavgift. Det är inget vi kan ta beslut om på Frilans Riks årsmöte. Det vi skulle kunna göra är att sektioner med god ekonomi frivilligt ger ett "bidrag" till Frilans Riks, som sedan enligt något system skickar pengar vidare till behövande sektioner.

Men det är svårt att skapa ett system som är både rättvist och håller över tid. Ska små sektioner som har minimalt med verksamhet få samma summa som små sektioner med stor aktivitet? Ska sektioner först vara tvungna att ta ut till exempel 30 kronor i månaden i medlemsavgift innan de får bidrag? Det finns dessutom små sektioner som i dag klarar sig utan underskott – ska de ändå få ytterligare medel? Och de större sektioner som i dag säger att de skulle behöva 20 000–50 000 för att bedriva den fackliga verksamhet de önskar, ska de få bidrag trots att vissa i dag har en mycket låg sektionsavgift?

Ett annat förslag som fördes fram i motionen i fjol var att dela ut ett basbelopp på ca 25 000 till de små sektionerna för att de ska klara sin fackliga verksamhet. Om man tänker sig att det ska ske av Frilans Riks ordinarie budget skulle det behövas ett ytterligare tillskott på ca 100 000 per år, förutom det som Frilans Riks betalar ut i bidrag redan i dag. Det skulle innebära att vi måste höja klubbavgiften med cirka 5 kronor per månad.

När vi tagit del av de små sektionernas behov så uppger någon att de klarar sig med de pengar de har, andra skulle behöva ytterligare 5 000 till 25 000 kronor per år. Det skulle bli svårt att konstruera ett rättvist system. Några skulle få pengar trots att det inte behövs. De skulle i princip kunna sänka sin sektionsavgift till 0.

Det skulle också vara svårt att försvara en så radikal höjning av klubbavgiften. Risker skulle vara att den positiva medlemstillströmningen under 2021 inte bara stoppade upp, utan att vi då också skulle tappa medlemmar. Frilans har små marginaler. Vissa sektioner har också möjlighet att själva öka medlemsavgiften för att finansiera den fackliga verksamheten. De har dock valt att behålla en ganska låg sektionsavgift. Sannolikt för att de bedömt att de annars riskerar ett medlemstapp.

I de svar som kommit in från sektionerna framgår det också att en stor majoritet vill behålla det bidragssystem som vi har i dag, där det går att söka extra pengar från Frilans Riks. Normalt ska sektionen vara medfinansierad när sektionsbidrag beviljas. Frilans Riks styrelse beviljar sedan medel – och inte bara till små sektioner. Medlen beviljas både efter behov och om styrelsen anser att det är en aktivitet som är viktig. Till exempel om det krävs pengar för att genomföra ett årsmöte eller om det är aktiviteter inom klubbens prioriterade områden: rekrytering, upphovsrätt eller villkor och arvoden.

När det gäller klubbens och sektionernas ekonomi är den förhållandevis god under det kommande året. Många har samlat pengar i ladorna under pandemiåret. Men långsiktigt är situationen mer bekymmersam. Både för Frilans Riks och för sektionerna. Frilans Riks har under ett antal år fått sitt verksamhetsbidrag från förbundet reducerat från 750 000 till dagens 400 000 kronor. Senast i fjol reducerades det med nästan 30 000 kronor. Kanske krävs det en ökning av medlemsavgiften under kommande år både för att finansiera klubbens och sektionernas fackliga verksamhet. Det är viktigt att Frilans Riks fortsätter att bevaka frågan och även försöker att delvis återställa verksamhetsbidraget. Men i år borde de flesta sektioner klara sin verksamhet med sedvanligt stöd av klubben.

På den senaste kongressen bifölls en motion med kravet att förbundsstyrelsen ska utreda hur ersättning för frilansars fackliga arbete kan finansieras långsiktigt. Syftet är att ge förtroendevalda frilansare samma möjlighet att arbeta fackligt som sina anställda kollegor. Vi förväntar oss ett förslag på hur detta kan lösas presenteras inför den kommande kongressen.

Det system som vi har i dag inom Frilans Riks har sina brister. Men de allra flesta sektioner tycker ändå att det fungerar bra. Det är dessutom bara en sektion som fört fram förslaget om ett system där alla mindre sektioner tilldelas en fast summa som skulle täcka "basverksamheten". De motsätter sig samtidigt ett sådant system om sektionerna skulle behöva ansöka och motivera sin ansökan. Ett sådant system skulle visserligen bespara sektioner och klubben från mycket byråkrati. Men som framgår ovan skulle det både bli orimligt dyrt och orättvist.

Ett alternativ för att få till en överföring av medel till mindre sektioner med dålig ekonomi är att de tre stora klubbarna frivilligt överför medel till en fond, ur vilken mindre klubbar med behov kan söka verksamhetsbidrag, som ett komplement till de medel som Frilans Riks normalt delar ut. De har i dag omkring 200 000 i kassan och sektionsavgifter på 20, 22 och 30 kronor per månad.

Men ett sådant beslut är inget som vi kan ta på Frilans Riks årsmöte. Det måste sektionerna själva besluta om. Vi hjälper naturligtvis gärna till med detta om dessa sektioner vill ha ett sådant system.

Det ska tilläggas att Frilans Riks i sitt bokslut i år – under kostnadsställe sektionskontakt/sektionsbidrag – gjorde av

med 26 000 kronor i fjol, bland annat för bidrag till sektionerna. I Frilans Riks budgeten för 2021 föreslås en rejäl höjning till 100 000 kronor på detta konto.

Eftersom kostnaderna sannolikt är lägre för sektionerna under första halvåret på grund av pandemin, och eftersom de flesta sektioner just nu har god ekonomi av samma anledning, är det styrelsen uppfattning att vi sammantaget har vi de medel som krävs under det kommande året för att ge stöd till klubbar med sämre ekonomiska förutsättningar.

Frilans Riks föreslår därför:

- att nuvarande sektionsbidragssystem bibehålls

Motion 4: Om upphovsrätt och presstöd

Under senare år har det uppstått en allt större koncentration av ägande av både dagstidningar och tidskrifter. Samtidigt som dagspressen erhåller avsevärda ekonomiska bidrag från staten i form av presstöd ställs allt hårdare krav på framför allt frilansjournalister. För fortsatta uppdrag avkrävs allt oftare avtal om att inköpt material ska få användas helt fritt för fortsatta publiceringar i andra tidningar/tidskrifter inom koncernen eller i vissa fall också säljas vidare. Det krävs således att upphovsmannen ska överlåta alla rättigheter med undantag för den ideella upphovsrätten.

Frilansmedlemmar i Svenska Journalistförbundet omfattas inte som anställda medlemmar av kollektivavtal. De avtal som erbjuds och krävs för frilansjournalister innebär en allvarlig försämring i möjligheterna till en rimlig ekonomisk ersättning för det arbete som utförs.

Förslag:

- att Svenska Journalistförbundet uppmärksammar riksdag och regering på att mediekoncerner som erhåller presstöd samtidigt genom avtal upphäver frilansmedarbetares upphovsrätt och på så vis gör ekonomiska vinster på uphovspersoners bekostnad.

Vidare föreslås:

- att Svenska Journalistförbundet kräver ett regelverk som förhindrar att presstöd betalas ut till medieföretag som handskas med uphovsrätten på detta sätt.

Härnösand de 22 januari 2020 Stefan Magnusson-Suchkov, medlem i Södra Norrlands frilanssektion och antaget av Södra Norrlands frilanssektions årsmöte den 13 februari 2020.

Frilans Riks styrelses yttrande över motion 4

Avtal som upphäver frilansmedarbetares upphovsrätt, så kallade fulavtal, har blivit ett allt större problem som allvarligt försämrat våra villkor. En situation, som motionären alldeles riktigt påpekar, förvärras av en tilltagande mediekoncentration - en händelse som ser ut som en tanke dessutom att alla de stora mediehusens fulavtal är så likalydande. Vi instämmer därför i motionärens krav att Journalistförbundet snarast uppvaktar riksdag och regering och tar upp frågan om hur stora mediekoncerner på tidnings- och tidskriftssidan som erhåller presstöd samtidigt upphäver frilansmedarbetares upphovsrätt; och vidare ställer krav på införande av ett regelverk som sätter stopp för presstöd till medieföretag som genom en stark marknadsställning kan pressa frilansare att skriva under så kallade fulavtal.

Frilans Riks styrelse föreslår årsmötet besluta:

- att bifalla motionen och skicka den vidare till förbundsstyrelsen.

Frilans Riks styrelse den 1 mars 2020 samt Frilans Riks årsmöte den 16 mars 2020

Förbundsstyrelsens svar gällande motion 4 från Frilans Riks årsmöte

Ni har föreslagit att FS ska uppmärksamma riksdag och regering på att mediekoncerner som erhåller mediestöd samtidigt begränsar frilansars upphovsrätt genom oskäliga avtal.

FS delar er uppfattning om att det är angeläget att i alla relevanta sammanhang arbeta mot uppdragsavtal som på ett oskäligt sätt begränsar uphovspersoners rättigheter, till exempel genom krav på exklusivitet utan tillkommande ersättning, rätt att utan ersättning sälja material vidare, att förfoga över publicerat material utan begränsningar i tid eller i begränsning till antal publiceringskanaler, med mera.

Journalistförbundet har under många år och på olika sätt bekämpat förekomsten av sådana avtal. Den pågående implementeringen av uphovsrättsdirektivet innebär att det är än mer angeläget att gentemot lagstiftarna betona vikten av en reglering som innebär att oskäliga avtal kan jämkas eller åsidosättas.

Vad gäller mediestödet är det förbundets uppfattning att detta bör reformeras. Medieföretag som uppbär mediestöd ska självklart följa gällande lagar och regel, såväl arbetsrättsliga som uphovsrättsliga. Vår politiska målsättning är också att lagstiftningen kring uphovsrättsavtal ska skärpas.

Sammanfattningsvis ser FS positivt på att tillsammans med er och övriga delar av förbundet fortsätta det fackliga och det politiska arbetet mot oskäliga upphovsrättsavtal.

Motion 5: Om avdrag för friskvård för frilansjournalister

Det är bevisat genom studier att människor mår bättre och presterar bättre genom fysisk aktivitet, därför är det viktigt att egenföretagare, precis som aktiebolagsägare, får dra av friskvård på firman. Egenföretagare arbetar precis som anställda under press och stress i minst lika stor utsträckning, och har oberoende av företagsform behov av rekreation och motion.

För de frilansare som driver egen firma är det minst lika viktigt med friskvård då de i arbetslivet presterar lika mycket som en anställd eller aktiebolagsägare. Företagsformen borde inte avgöra huruvida friskvård är avdragsgill eller inte, och det borde vara en självklarhet att företagare i olika juridiska former har rätt till denna förmån.

Det är inte bara en viktig folkhälsofråga som i längden påverkar kompetensen på arbetsmarknaden, det påverkar också landets ekonomi då allt fler blir sjukskrivna på grund av stress. Genom motion kan stress reduceras, och genom att göra friskvård avdragsgill för småföretagarna ökar chanserna för att sjukskrivningarna för egenföretagare sänks i både antal och utsträckning. För att egenföretagarna ska orka arbeta i flera år och behålla en god hälsa är det rimligt att öppna upp friskvårdsavdrag även för denna målgrupp.

Det avdragsgilla beloppet bör vara detsamma oavsett firmaform, alltså, 5 000 kronor som för aktiebolag. Detta är också en fråga om rättvisa och jämlikhet, oavsett företagsform bör alla få göra avdrag för friskvård, samma rättigheter bör gälla för alla.

Vi yrkar på:

- att Journalistförbundet i sina olika organisationsled och via sina olika samarbeten, bland annat inom TCO, aktivt driver frågan om att egenföretagare ska få göra ett avdrag på 5000 kronor för friskvård per år
- att årsmötet antar motionen som sin egen och skickar den vidare till förbundsstyrelsen. Frilans Riks styrelse den 1 mars 2020.

Frilans Riks styrelse den 1 mars 2020 samt Frilans Riks årsmöte den 16 mars 2020

Förbundsstyrelsens svar gällande motion 5 från Frilans Riks årsmöte

Ni har föreslagit att FS aktivt ska driva frågan att näringsidkare med enskild firma ska kunna åtnjuta skattefrihet för motion och friskvård på samma sätt som anställda och egenföretagare med aktiebolag.

FS instämmer i ert förslag, även om avdragsrätten får vägas mot att skatten generellt är lägre för den som har enskild firma. I dag kan en enskild näringsidkare utnyttja avdragsrätt för förebyggande behandling och rehabilitering. Delvis kan detta omfatta vissa aktiviteter som faller inom begreppet friskvård, exempelvis styrketräning.

Det är emellertid inte rimligt, precis som ni skriver, att det är associationsformen som ska avgöra huruvida friskvården är avdragsgill eller inte. Politiskt borde det vara prioriterat att underlätta för alla, även egenföretagare med enskild firma, att ta hand om sin hälsa och sin motion. Förslaget ligger i linje med förbundets näringspolitiska uppfattningar i övrigt, och vi ser inga hinder mot att vid lämpligt tillfälle lyfta frågan till exempel inom TCO, eller inom något annat forum.

Trygghetsfrågor

Hot och hat mot journalister

I maj beslutade regeringen att starta en utredning om det straffrättsliga skyddet för bland annat journalister, något som Journalistförbundet efterfrågat i flera år. Att se över det straffrättsliga skyddet är en viktig pusselbit för att komma till rätta med de problem som i dag finns med brott riktade mot journalister. Förhoppningen är att sända en signal att hot mot journalister i syfte att tysta dem inte är något som vi accepterar i en demokrati.

Utredningens resultat ska presenteras senast den 12 november 2021.

Internationellt har Frilans Riks har vid flera tillfällen uppmärksammat situationen för journalister i Belarus. På årsmötet den 16 mars antogs ett stöduttalande:

Situationen för frilansjournalister i Belarus är fortsatt alarmerande. Det är förbjudet att arbeta som frilansjournalist i Belarus och våra kollegors arbete försvaras ständigt med rättegångar och böter. 2018 dömdes 118 böter (€ 43 000), 2019 44 böter och hittills i år tre. Siffrorna återspeglar en ökad rädsla för att arbeta som frilansare. Vi ser ingen förbättring av frilansande journalisters arbetssituation i Belarus. Vi vädjar därför fortsatt till den belarusiska regeringen att stoppa trakasserier och åtal mot frilansare, samt att införa pressfrihet. Vårt stöd till våra belarusiska kollegor kommer fortsätta så länge det behövs.

Den 14 maj 2020 uppmärksammade Frilans Riks att domstolar i Belarus dömt fyra journalister till fängelse för att de har deltagit i "olagliga" protester. I själva verket var de på plats för att bevaka demonstrationerna. Den 12 augusti stöttade och delade Frilans Riks ett internationellt upprop för våra belarusiska kollegor i deras kamp för press- och yttrandefrihet i Belarus (Vitryssland), *Repression targets journalists in Belarus: international community must respond* – *European Federation of Journalists* (europeanjournalists.org)

Den 15 september, efter att flera journalister återigen gripits i Belarus, skrev Frilans Riks styrelse ännu en uppmaning till Belarus regering:

- *Släpp omedelbart alla journalister som fängslats när de utfört sitt arbete och sina uppdrag.*
- *Upphör omedelbart att trakassera och ingripa mot journalister som utför sitt arbete.*

Frilans Riks har genom åren uppmärksammat situationen för frilansjournalister i Belarus.
Läs mer här: frilansriks.se/?s=belarus.

Frilans Riks – Journalistförbundets frilansklubb

Om oss ▾ Bli medlem Frilanssektioner ▾ FAQ Arvoden och villkor ▾ Historia ▾ Årsmöte Årets frilans och Årets redaktör ▾

Journalister fängslade i Belarus

Infoansvarig
15 september, 2020
Nyheter

Larysa Shchyraikov är en av de mest trakasserade frilansjournalisterna i Vitryssland. Vohla Siakhovich är advokat vid det vitryska journalistförbundet. Denna bild togs när Åsa Ohlsson (längst till höger) mötte dem 2018.

Situationen blir allt tuffare i Belarus. I helgen greps ett tiotal journalister

FRILANSJOURNEN

Problem med en uppdragsgivare som inte vill betala en faktura? Eller frågor om olika momsatser? Då är det Frilansjouren du ska vända dig till.

Vi hjälper dig med alla typer av frågor, såväl fackliga som rena företagrarfrågor. Vill du ringa när du oss på 08-613 75 72 tisdag-fredag mellan klockan 10-12. Vill du mejla Frilansjouren är mejladressen: frilansjouren@sjf.se

ANVÄNDBARA TJÄNSTER

- [Arvodsguiden](#)
- [Frilanskalkylatorn](#)
- [Frilanskatalogen](#)
- [Frilansrekommendationen](#)
- [Företagsförsäkring för frilansar](#)
- [Journalistförbundet Frilans](#)
- [PP Pension om pensionsförsäkring](#)

AKTUELLA INLÄGG

Kombinatörer och SGI

Frilans Riks har under året uppmärksammat den osäkra situationen för kombinatörer, alltså frilansare som kombinerar frilansarbete i egen firma med anställningar av olika slag. Gruppen har under lång tid haft svårigheter med fastställande av sjukpenninggrundande inkomst (SGI) hos Försäkringskassan. Detta eftersom inkomster från A- och F-skatt inte alltid får räknas samman, och olika handläggare bedömer på olika vis. Utöver det har gruppen kommit i kläm under coronapandemin då många har förlorat inhopp på de redaktioner som infört korttidsarbete och på grund av sin arbetstillvaro inte når upp till en tillräckligt hög nettoomsättning i sin firma för att vara berättigade till omsättningsstöd.

Frilans Riks har bland annat nämnt kombinatörer i debattartiklar om coronastöd. Vi har informerat politisk sakkunnig på Socialdepartementet om utsattheten för kombinatörer, och håller fortsatt kontakt för att till exempel uppdatera om resultatet från den enkät om sjukpenning och Försäkringskassan som KLYS skickade ut i februari 2021.

Vi har också haft kontakt med Frilansjouren för att uppmärksamma dem på att frågan i och med coronapandemin blivit extra aktuell samt påpekat att vi önskar att förbundet lyfter och driver frågan tydligare än i nuläget. Kombinatörerna är många och ökar ständigt i antal, samtidigt som arbetsmarknaden och synen på arbetstagaren förändras.

Sektionerna

Medlemsantal

Medlemsantal i de olika sektionerna inför årsmötet. Fjolårets och 2019 års antal inom parentes.

Mälardalen	924	(899, 900)*
Syd	300	(312, 312)**
Västra	246	(232, 237)
Allmänna klubben	42	(41, 37)***
Medietextarna	61	(55, 47)
Södra Norrland	55	(43, 41)*
Östergötland	52	(34, 31)**
Värmland	26	(20, 19)
Västerbotten	32	(24, 25)****

* I enlighet med 2020 års årsmötes beslut har medlemmar i Gästrikland och Hälsingland förts över från Mälardalen till Södra Norrland.

** I enlighet med 2020 års årsmötes beslut har medlemmar i Jönköpings län och norra Kalmar län förts över från Syd till Östergötland.

*** Allmänna klubben saknar egen organisation och omfattar till stor del utlandsbaserade frilansar.

**** Norrbottens sektion lades ned under verksamhetsåret och gick upp i Västerbotten.

In- och utträden för frilansmedlemmar 2020

Månad	Inträden	Utträden	Differens	Beviljat utträde med uppsägningst.	Bristande betalning	Annat yrke	Avliden	Avreg. (ångrat inträde)
Januari	16	25	-11	5	4	10	0	1
Februari	23	10	13	3	3	4	0	0
Mars	31	15	16	2	7	5	0	1
April	24	9	15	4	2	3	0	0
Maj	10	11	-1	1	7	3	0	0
Juni	10	12	-2	3	5	3	1	0
Juli	10	10	0	1	6	2	0	1
Augusti	13	10	3	3	1	6	0	0
September	13	16	-3	2	4	9	1	0
Oktober	14	8	6	1	6	1	0	0
November	9	19	-10	2	9	0	1	0
December	5	3	2	0	1	0	0	1

Sektionsbidrag

Under 2020 har bara 9 750 kronor betalats ut i sektionsbidrag. Orsaken till de få ansökningarna är naturligtvis pandemin som inte gjort det möjligt att arrangera den typ av arrangemang som vanligtvis brukar få stöd.

Följande sektioner har fått bidrag under året:

- Mellannorrland fick 3 750 kronor för att kunna arrangera årsmöte 17 februari
- Medietextarna fick i juni 3 000 kronor, vilket bekostade översättning av deras riktlinjer för undertextning till engelska.
- Frilans Syd fick 3 000 kronor i bidrag till arrangemanget Frilans Syd-talk där tio av sektionens medlemmar via Zoom höll cirka tio minuter långa föredrag vardera.

Samarbete med och stöttning av sektionerna

På grund av reserestriktioner med anledning av coronapandemin fick den årliga sektionskontaktträffen i samband med årsmötet ställas in, liksom det planerade firandet av 50-årsjubileet för frilansarbetet inom Journalistförbundet. Med anledning av en regional förändring som beslutades av årsmötet 16 mars 2020 flyttades ett antal av Frilans Syds medlemmar till Östergötlands frilanssektion och därefter valdes styrelseledamoten i Frilans Riks, Henrik Simonsen till ordförande i Östergötland, han blev då också sektionskontakt för dem.

Bella Stenberg som även sitter i Västras styrelse blev ny kontaktperson för dem. Efter ett önskemål från Mälardalens styrelse bytte av praktiska skäl Marja Beckman och Hasse Hedström roller som kontaktpersoner. Hasse Hedström blev kontaktperson för Medietextarna och Marja Beckman tog över som kontakt för Mälardalen. På initiativ från coronagrupperna hölls ett antal nätverksmöten via videolänk med alla frilanssektionernas ordförande. Dessa möten hade som syfte att förankra och informera om de åtgärder som coronagrupperna vidtog för Frilans Riks räkning samt

att utbyta erfarenheter och åsikter med sektionernas ordförande.

Vi publicerade också debattartiklar som skrevs under av samtliga ordförande. Dessa möten föll väl ut och fyllde en viktig funktion, därför beslutades det att vi även fortsättningsvis ska ha sådana och ta upp också frågor som inte har med pandemisituationen att göra. Frilans Riks styrelse planerade även att genomföra ett antal seminarier på temat arvoden i samarbete med sektionerna. Först var dessa tänkta att hållas på olika platser i Sverige men på grund av pandemin fick planerna ändras. Nu kommer seminarierna istället att genomföras digitalt under våren.

Ytterligare en följd av pandemisituationen är att sektionerna inte kunnat ha så många arrangemang, därför söktes det färre sektionsbidrag än annars. Mälardalens frilanssektion ansökte dock om sektionsbidrag och samarbete med Frilans Riks kring en frilanspodd. Vid ett möte som representanter för Mälardalen och Frilans Riks hade med Journalistförbundets rekryterings- och kommunikationschef Petteri Flanagan Karttunen tyckte denne att idén var så bra att han beslutade att Journalistförbundet centralt skulle finansiera projektet.

Sociala medier

Hemsida

På hemsidan frilansriks.se har vi regelbundet publicerat fackliga nyheter och rapporter om styrelsens arbete. De lokala sektionerna har möjlighet att informera om sina arrangemang där.

Hemsidan har också fått en [FAQ](#) med svar på några av de frågor som återkommande dyker upp i de forum där frilansar diskuterar, eller hänvisningar till de instanser som lämpar sig att svara.

Under 2020 genomfördes också, som planerat, en anpassning av hemsidan så att den blev lättare att läsa från mobilen.

Intern kommunikation

Den interna kommunikationen inom styrelsen har flyttats från Google Drive till det mer säkra GSuite (Google workspace). Detta för att endast aktiva styrelsemedlemmar ska ha tillgång till den interna kommunikationen.

E-post och e-postlistor

Styrelsen har en gemensam e-postadress, för att lätt kunna nås för allehanda frågor: info@frilansriks.se. E-post som skickas dit hanteras av styrelseledamoten som administrerar mejllistorna, som vidarebefordrar till hela styrelsen, fortlöpande, där ansvar för att besvara eventuella frågor fördelas.

Frilans Riks förfogar över ett antal e-postlistor där bland annat frilansar knutna till olika publikationer och förlag kan diskutera aktuella frågor. Dessa är Allnet, Bonnier, Expressenmagasin, FF-listan (för fackligt förtroendevalda), Forma, Fotograf, Frilansvast, Fulavtal, Gp, Gpnamn, Gputland, Lrfmedia, Mittmedia-frilansar, Natverketettan, Radio, Snackbar, Tvadagar, Utland samt P2-listan för P2-dokumentärfrilansare.

Tyvärr har aktiviteten på listorna varit låg. Den enda lista som har haft kontinuerlig aktivitet under 2020 är Snackbar, som är en allmän diskussionslista för frilansmedlemmar i Journalistförbundet.

De nyare listorna är Upphovsrättslistan, en lista för upphovsrättsansvariga i sektionerna, respektive Jamställdhetsombud, för jämställdhetsansvariga i sektionerna. Kommunikationen på jämställdhetslistan är ganska aktiv.

För alla frågor som rör listorna hänvisas till admin@frilansriks.se.

Sociala medier med mera

Det finns även Facebook-grupper för frilansar för Bonnier, Aller, Elle, Egmont, DN och Radiofrilansarna samt för dem som drabbades av Stampens rekonstruktion, men många verkar föredra att diskutera i större grupper som Frilansjournalisterna.

Frilans Riks styrelse administrerar också gruppen Frilans Riks – Journalistförbundet för och av frilansjournalister som är intresserade av fackliga frågor. Anställda journalister som är fackligt förtroendevalda inom Journalistförbundet är undantagna för att exempelvis lättare kunna arbeta med frilansarnas frågor via arbetsplatsklubbarna. Journaliststudenter hälsas också välkomna eftersom det är viktigt att just de lär sig att ta betalt liksom att måna om upphovsrätten för att undvika att marknaden dumpas. I början av februari 2021 bestod gruppen av 1 290 medlemmar (1 189 i februari 2020).

Den privata gruppen Nätverk för Frilans Riks sektioner i coronatider startades av ordförande Gert Lundstedt våren 2020, för att hålla kontakt med förtroendevalda ledamöter i de olika sektionerna.

Nyheter från Frilans Riks, Journalistförbundet Frilans och andra relevanta aktörer förmedlas regelbundet via Twitter, twitter.com/frilansriks, där vi 23 februari 2021 hade 805 följare. På Twitter delar vi även allt som läggs ut på hemsidan.

Sedan 2019 bjuder vi regelbundet in frilansare till att vara gäster på [Instagramkontot @frilansriks](#) och berätta om sitt frilansliv och/eller aktiviteter där frilansare deltar. Under verksamhetsåret har 22 frilansare tagit över kontot en till två veckor var: Bella Stenberg, Rafaela Stålbank Klose, Ida Therén, Simon Johansson, Lisa Bjerre, Sara-Märta Höglund, Marita Wass, Sarah Delshad, Maria Hansson Botin, Torill Kornfeldt, Carina Järvenhag, Mattias Löw, Lotta Reberg, Per Lindahl, Anna Gullberg, Hillevi Wahl, Stefan Nilsson, Nina Frogneborn, Yvonne Ihmels, Roland Cox, Jenny Danielsson och Jessica Roos Rahmquist. En vecka gästade sektionen Mälardalens frilansklubb och berättade bland annat om Journalistförbundets frilanspodd som görs i samarbete med Journalistförbundets kommunikationsavdelning. Däremellan har vi delat annat som har hänt under året.

Vid verksamhetsårets början hade vi 224 följare, 2 mars 2021 hade vi 407. 43 procent av följarna kommer från Stockholmsområdet, tio procent från Göteborg, sex procent från Malmö, 1,7 procent från Umeå och 1,3 procent från Karlskrona. Majoriteten av följarna är mellan 25 och 54 år (fördelningen ser ganska jämn ut i dessa åldersgrupper). 70 procent är kvinnor och 30 procent är män.

Nordiskt samarbete

Henrik Simonsen har varit Frilans Riks ledamot i den nordiska kommittén tillsammans med företrädare för de nordiska frilansfackliga organisationerna. Kommittén har sammanträtt en handfull gånger under verksamhetsåret. Ordförandeskapet roterar mellan medlemsländerna, under 2020 var Norge ordförande och anordnade under hösten det årliga nordiska toppmötet, denna gång online. Under 2021 har Finland ordförandeskapet.

Det nordiska samarbetet fortsätter att vara lärorikt och viktigt i en tid när de stora medieuppdragsgivarna verkar över de nordiska landsgränserna. Vi har också haft viktiga utbyten av erfarenheter kring de olika ländernas coronastöd till frilansare.

FREG

Freelance Expert Group (FREG) – ett organ knutet till Europeiska journalistfederationen (EFJ) där Journalistförbundet ingår – har under året hållit flera digitala möten. Katarina Björvall har deltagit, genom sin plats i förbundsstyrelsen, och rapporterar att pandemins konsekvenser har varit ett återkommande tema.

Gruppen har också diskuterat olika EU-relaterade frågor, till exempel eventuella framtida möjligheter för frilansare att föra kollektiva förhandlingar, och betydelsen av EUs nya upphovsrättsdirektiv DSM, som är tänkt att bland annat leda till att tech-jättarna betalar upphovspersonerna för visat material.

Den förvärrade situationen för frilanskollegor i Belarus har också engagerat FREG och den belarusiske FREG-ledamoten har uttryckt att stödet från gruppen har stärkt kollegorna.

Frilansfackligt arbete firar 50 år

Frilans Riks styrelse planerade under 2020 att ordna ett större firande för medlemmar och förtroendevalda, samt andra personer som engagerat sig för frilansarnas väl för att uppmärksamma jubileet. På grund av pandemi-restriktionerna har festen skjutits fram till hösten 2021 och planeras att äga rum 13 september på Scalateatern i Stockholm. Lokalen är preliminärbokad.

Årets fulavtal

För första gången har Frilans Riks delat ut "utmärkelsen" Årets fulavtal. Årets fulavtal 2020 gick till Bonnier Magazines & Brands. VDn för Bonnier News (där Magazines & Brands ingår), Anders Eriksson, ville inte ta emot diplomaten. Frilans Riks mejl till honom med erbjudande om att överlämna utmärkelsen (ett diplom) och att diskutera fulavtalen besvarades aldrig. Frilans Riks ordförande överlämnade utmärkelse och motivering på huvudkontoret i Mariebergs reception för vidarebefordran till Anders Eriksson.

Frilans Riks är fortsatt öppna för att diskutera Bonnier Magazines & Brands fulavtal med Anders Eriksson. Motiveringen till "utmärkelsen" hittas under fulavtal på Frilans Riks hemsida (frilansriks.se/fulavtal-2020).

Årets frilans och Årets redaktör

Frilans Riks vill i samband med sina årsmöten lyfta fram frilansar och redaktörer som gör skillnad. I år fick det vänta på grund av pandemin. Tanken var att presentera Årets frilans och Årets redaktör i ett festligt sammanhang, men med tanke på omständigheterna fick vi spara firandet och börja med gratulerandet innan året tog slut.

Utmärkelsen Årets frilans delas ut till en medlem som har bidragit positivt, genom ett gott journalistiskt arbete eller genom att arbeta för kollektivet.

Årets frilans 2020 är Roland Cox, 66 år och fortfarande yrkesaktiv framför allt som arbetsmiljö- och arbetslivs-journalist. Priset delades ut interaktivt 18 november i samband med att frilansgruppen Kajak, som han ingår i, höll ett medlemsmöte. Göran Schüsseleder, sammankallande i Årets-jury tillika ledamot i Frilans Riks, läste upp motiveringen; *Han har aldrig gett efter för uppdragsgivare som inte vill betala för sig. Det är dock en strid med gott humör. "Om du betalar så lite kan du få det här", är en typisk Cox-metod. Roland har också peppat många frilansare genom åren att stå på sig vad gäller arvodet. Och inte sällan uppdraget i sig. Trots sina många år i branschen verkar han aldrig ha ledsnat. I dessa tider en desto viktigare inställning som Roland dessutom lyckas överföra till oss andra. I korthet är Årets frilans ett inspirerande föredöme!*

Till Årets redaktör utses en redaktör som är ett föredöme som uppdragsgivare. Det kan vara en redaktör som till exempel respekterar frilansrekommendationen, ger konstruktiv feedback i all dess form, är snabb på att återkomma, leder rätt med idéerna eller på annat sätt bidrar positivt genom sitt redaktörsuppdrag i frilansens arbete.

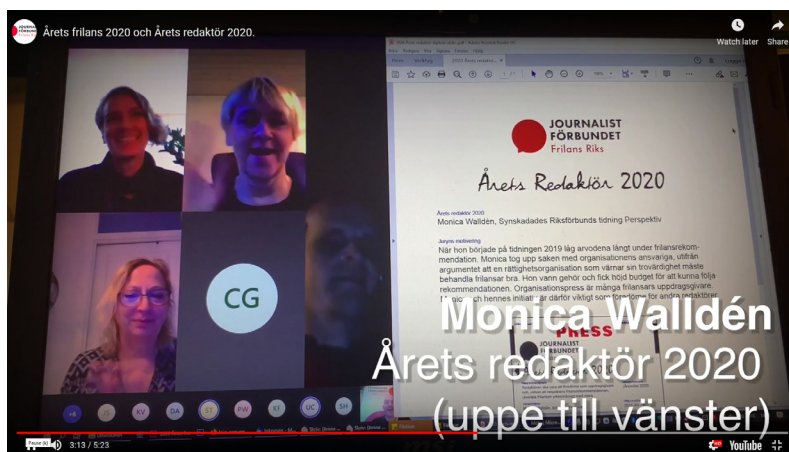
Årets redaktör 2020 är Monica Walldén på Synskadades Riksförbunds tidning Perspektiv. Även hon fick sitt pris via länk, i sällskap av kollegor, av juryns sammankallande.

Motiveringen lyder:

När hon började på tidningen 2019 låg arvodena långt under frilansrekommendation. Monica tog upp saken med organisationens ansvariga, utifrån argumentet att en rättighetsorganisation som värnar sin trovärdighet måste behandla frilansar bra. Hon vann gehör och fick höjd budget för att kunna följa rekommendationen. Organisationspress är många frilansars uppdragsgivare. Monica och hennes initiativ är därför viktigt som föredöme för andra redaktörer.

Prisutdelningen av Årets frilans (Roland Cox) och Årets redaktör (Monica Walldén) spontantfilmades i samband med respektive utdelning den 18 november 2020 av Göran Schüsseleder, sammankallande i Årets-jury och ledamot i Frilans Riks. Filmen hittar du här: frilansriks.se/2020/11/19/prisutdelning-till-arets-frilans-och-arets-redaktor/

Bokslut (se sidorna 23–24)

Resultatrapport

	Period	Period fg år	Avvikelse*	Akkumulerat	Akkumulerat fg år	Avvikelse**
RÖRELSENS INTÄKTER						
Nettoomsättning						
3010	Medlemsavgifter	495 875,00	+2%	495 875,00	488 000,00	+2%
3044	Verksamhetsbidrag	407 499,96	-5%	407 499,96	429 249,96	-5%
3740	Öres- och kronutjämnning	-0,01	-100%	-0,01	10,54	-100%
Summa nettoomsättning		903 374,95	-2%	903 374,95	917 260,50	-2%
Övriga rörelseintäkter						
3991	Nordic Freelance	0,00	-100%	0,00	-1 588,61	-100%
Summa övriga rörelseintäkter		0,00	-100%	0,00	-1 588,61	-100%
SUMMA RÖRELSENS INTÄKTER		903 374,95	-1%	903 374,95	915 671,89	-1%
RÖRELSENS KOSTNADER						
BRUTTOVINST						
		903 374,95	-1%	903 374,95	915 671,89	-1%
Övriga externa kostnader						
5800	Resekostnader	-36 493,00	-45%	-36 493,00	-66 406,00	-45%
5811	Kost och logi Sv	-10 292,99	-11%	-10 292,99	-11 502,30	-11%
5812	Lunch/ Fika/ Middag/ Dryck	-13 247,00	-68%	-13 247,00	-41 054,06	-68%
5990	Övrig reklam	-19 900,00	+61%	-19 900,00	-12 386,00	+61%
6230	Datakommunikation	-948,00		-948,00	0,00	
6530	Redovisningstjänster	-26 696,00	-7%	-26 696,00	-28 706,00	-7%
6540	IT-tjänster	-2 508,00	+92%	-2 508,00	-1 303,04	+92%
6550	Klubb bidrag	-29 250,00	+5%	-29 250,00	-27 950,00	+5%
6570	Bankkostnader	-951,60	-7%	-951,60	-1 026,50	-7%
6590	Övr tjänster, domän webb	-2 250,00	-19%	-2 250,00	-2 768,00	-19%
6901	Konferenser och utbildningar	-8 025,70		-8 025,70	0,00	
6902	50-årsfirande Frilans Riks 2020 (flyttat till 2021 maa Covid-19)	-60 000,00		-60 000,00	0,00	
6991	Övr avdr gill kostn	-4 892,74	+153%	-4 892,74	-1 935,00	+153%
6993	Lämnade bidrag och gåvor	0,00	-100%	0,00	-600,00	-100%
Summa övriga externa kostnader		-215 455,03	+10%	-215 455,03	-195 636,90	+10%
Personalkostnader						
7010	Styrelsearvoden A-skatt	-566 887,50	+15%	-566 887,50	-491 109,00	+15%
7500	Sociala och andra avgifter enligt lag och avtal	-19 304,51	-31%	-19 304,51	0,00	-31%
7510	Arbetsgivaravgifter	-103 435,25	-56%	-103 435,25	-149 984,03	-56%
7520	Arbetsgivaravg (nya pensionssystemet)	-398,19		-398,19	-895,17	
Summa personalkostnader		-690 025,45	+7%	-690 025,45	-641 988,20	+7%

Balansrapport ÅRL

	Ing balans	Ing saldo	Period	Utg balans
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Summa anläggningstillgångar	0,00	0,00	0,00	0,00
Omsättningstillgångar				
Kortfristiga fordringar				
1619 Övr fordringar hos anställda	1 306,94	1 306,94	-240,94	1 066,00
1790 Övriga förutbetalda kostnader o upplupna intäkter	40 725,00	40 725,00	1 500,00	42 225,00
Summa kortfristiga fordringar	42 031,94	42 031,94	1 259,06	43 291,00
Kassa och bank				
1920 PlusGiro	531 594,46	531 594,46	44 836,41	576 430,87
Summa kassa och bank	531 594,46	531 594,46	44 836,41	576 430,87
Summa omsättningstillgångar	573 626,40	573 626,40	46 095,47	619 721,87
SUMMA TILLGÅNGAR	573 626,40	573 626,40	46 095,47	619 721,87
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital				
2060 Eget kapital	-285 388,58	-285 388,58	-77 623,79	-363 012,37
2069 Årets resultat	-77 623,79	-77 623,79	80 228,32	2 604,53
Summa eget kapital	-363 012,37	-363 012,37	2 604,53	-360 407,84
Kortfristiga skulder				
2440 Leverantörsskulder	-2 423,00	-2 423,00	920,00	-1 503,00
2710 Personalens källskatt	-23 126,00	-23 126,00	3 324,00	-19 802,00
2730 Lagstadgade sociala avgifter	-22 415,00	-22 415,00	2 432,00	-19 983,00
2892 Skuld anställda	0,00	0,00	-390,00	-390,00
2920 Upplupna löner	-34 170,00	-34 170,00	-6 930,00	-41 100,00
2940 Upplupna sociala avgifter och andra avgifter	-10 288,00	-10 288,00	-2 248,00	-12 536,00
2990 Övr interimsskulder	-118 192,03	-118 192,03	14 192,00	-104 000,03
2991 Upplupna kostnader 50-årsfirande Frilans 2020	0,00	0,00	-60 000,00	-60 000,00
Summa kortfristiga skulder	-210 614,03	-210 614,03	-48 700,00	-259 314,03
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	-573 626,40	-573 626,40	-46 095,47	-619 721,87
BERÄKNAT RESULTAT	0,00	0,00	0,00	0,00

... motioner inför kongressen i höst?

Det är kongress i Journalistförbundet i höst. Men det är långt kvar och alla bra idéer kanske inte hunnit kläckas till era årsmöten. Glöm därför inte att ni kan ha extra motionsmöten där ni enbart tar upp frågor som ni vill att kongressen ska behandla. Några dagar in i april är det tänkt att man ska kunna börja lägga in sina motioner i det digitala kongresssystemet. Man kan skicka in motioner som sektion, som klubb, som löst nätverk eller som enskild medlem fram till den 18 augusti.

Läs mer om årets kongress här: sjf.se/om-oss/kongress-2021.

Inkomna motioner till årsmötet 2021

Motion 1

Om frilansinformation till journaliststudenter

Södra Norrlands frilanssektion har uppfattat att det är vanligt förekommande att studenter börjar frilansa direkt efter utbildningen. Därför menar vi att det är viktigt att nå ut till studenter vid journalistiska utbildningar med information om frilansande, frilansfacklig verksamhet och frilanssektionernas arbete. För det krävs ett bättre samarbete mellan Journalistförbundet centralt och frilanssektionerna.

Därför föreslår vi:

- Att förbundet kontaktar närmaste lokala frilanssektion för samarbete när förbundet planerar att genomföra facklig information på journalistutbildningar.
- Att studentinformationen på förbundets hemsida sjf.se/student utökas till att omfatta frilansande som ett alternativ till anställning efter utbildningen. I dag går informationen i stort sett ut på att journaliststudenter ska bli anställda.
- Att Frilans Riks hemsida utökas med information riktad till journaliststudenter.

Styrelsen för Södra Norrlands frilanssektion på uppdrag av årsmötet den 10 februari 2021

Frilans Riks styrelses yttrande över motion 1

Tack för motionen som tar upp en grundläggande angelägenhet för effektiv rekrytering och framgångsrikt fackligt arbete. Vi instämmer förstås i att det är viktigt att nå ut till studenter vid de journalistiska utbildningarna. De tre punkter som motionärerna tar upp menar vi är konkreta och precisa förslag på hur det arbetet ska göras.

Journalistförbundet Frilans vet vi redan jobbar med frågan vilket gör det lättare för oss i Frilans Riks att lyfta motionärernas förslag om att dels nå ut bättre med frilansperspektivet, del att frilansandet ska ses som ett lika självklart alternativ som att vara anställd.

Till sist är vi inte sena med att självkritiskt konstatera att vi på vår hemsida också måste förbättra informationen till journaliststudenterna.

Frilans Riks styrelse föreslår årsmötet besluta:

- att bifalla motionen.

Frilans Riks styrelse den 29 mars 2021

Motion 2

Om utredning av förutsättningarna för Uppsala med omnejd att bilda egen sektion

Bakgrund

Mälardalens frilansklubb är den största av Frilans Riks nio sektioner med nästan hälften av sektionernas budget, baserad på medlemsantalet. Under de senare åren har såväl medlemsantalet som aktiviteterna vuxit i Uppsala, sedan två personer tilldelats uppdraget att utveckla verksamheten där.

Kontakter med Uppsala kommun har resulterat i att vi, tillsammans med Uppsala författarsällskap, Litteraturcentrum och några andra föreningar kommer att gratis få utnyttja ett nyrenoverat hus "Litteraturens hus" mitt i centrala Uppsala (Syslomagatan 1). Huset ska tillsammans med ett närliggande hus för Uppsala Konstnärsklubb komma att utgöra ett nytt kulturcentrum för Uppsalaborna.

Kravet för att få tillgång till detta kulturcentrum är att vi kan visa på stor aktivitet tillsammans med många medlemmar och även öppna en del av vår verksamhet mot en bredare publik. Med tanke på detta sökte och beviljades vi av Uppsala kommun ett projektbidrag för en "Journalisthelg" i maj för att sprida våra kunskaper om journalistiskt skrivande, foto, upphovsrätt, etik med mera till en bredare allmänhet. På sikt har vi också chans att få ett årligt verksamhetsbidrag från Uppsala kommun.

Inför framtiden

Vi vill därför diskutera om det finns möjligheter och budget för att Uppsala med omnejd kan bilda en egen sektion. Det skulle ge möjlighet för fler att delta i verksamheter på annan plats än enbart i Stockholm samt även minska Mälardalens frilansklubbs dominans.

Hur delningen av Mälardalen och Uppsala skulle se ut är något som bör diskuteras men för att verksamheten ska kunna utvecklas och fortlöpa efter de premisser som krävs för att frilansjournalisterna som förening/sektion i Uppsala ska få ta del av Uppsala kommuns lokaler innebär det en större budget än det antal medlemmar som finns i Uppsala. En eventuell delning behöver en mycket eftertanke och diskussion, men att minska Mälardalens dominans ser vi inte som någon nackdel.

Extra resurser

Det krävs extra resurser initialt för att ro detta i land – något som måste diskuteras innan vi kan fatta beslut. Fler medarbetare i Uppsala måste vaskas fram. Det tar tid att starta en ny verksamhet från början. Stadgar ska skrivas, liksom arbetsinstruktioner till medarbetare, lathundar med mera. Eftersom Litteraturens hus rymmer ett begränsat antal seminariedeltagare vill vi parallellt kunna sända många av våra seminarier också digitalt. Detta skulle gagna alla utanför Uppsalas kärna av journalister, även medlemmar utanför vårt område, vilket vore bra ur ett geografiskt solidaritetsperspektiv. Om vi blir en egen sektion vill vi arbeta aktivt för ett ökat samarbete mellan sektionerna och förbundet. För att sprida information om våra aktiviteter behövs det också en hemsida, något som övriga föreningar i Litteraturens hus redan har.

Därför yrkar vi på:

- att motionen skickas vidare till Frilans Riks årsmöte för diskussion
- att motionen efter de synpunkter som kommer fram vid årsmötet tas upp till överläggning mellan Frilans Riks, Journalistförbundet och Mälardalens frilansklubb.

Monica Atterberg, vice ordförande och sekreterare (delat), och Therese Quennerstedt, kassör, i Mälardalens frilansklubb

Frilans Riks styrelses yttrande över motion 2

Tack för motionen som tar upp en angelägen fråga för ett bättre arbete i det frilansfackliga kollektivet. Här finns frågeställningar som på sätt och vis redan diskuterades vid förra årsmötet i samband med att Frilans Riks presenterade sin utredning om omorganisering och indelning av sektionerna.

Motionärerna beskriver inte bara behovet av och möjligheterna att bilda en egen sektion för Uppsala med omnejd, utan redovisar också hur långt det arbetet redan fortskridit och den struktur som finns på plats med centralt belägen lokal med mera.

Att starta en ny sektion kräver både tid och resurser för att bli lyckad och Frilans Riks välkomnar möjligheten att inleda en diskussion på årsmötet för att vrida och vända på de frågor som motionärerna tar upp om en eventuell uppdelning av Mälardalen, om extra resurser, om möjligheterna till ökat samarbete mellan dels sektionerna, dels mellan sektionerna och förbundet, etc.

Frilans Riks styrelse föreslår årsmötet besluta:

- att bifalla motionen efter att vid årsmötet ha lyssnat in delegaternas synpunkter på de frågor motionen tar upp.

Frilans Riks styrelse den 29 mars 2021

Motion 3

Om att uppvakta riksdagen för att lagstiftning om våld och hot mot tjänstemän även ska omfatta journalister

Svenska journalister utsätts idag för hot och våld i yrkesutövningen på ett sätt vi aldrig sett förut. Vare sig dessa övergrepp kommer från kriminella eller religiösa och politiska extremister, ser vi en hotbild mot vår yrkeskår växa fram i Sverige som vi tidigare associerade med totalitära regimer. De journalister som utsätts för hot eller våld kan idag heller inte förvänta sig den solidaritet och uppslutning från samhället som en gång i tiden var en självklarhet, då extrema rörelser aktivt arbetar på att undergräva journalistikens trovärdighet. Detta gäller i ännu större utsträckning frilansjournalister, som kanske saknar den support från kollegorna som en redaktionsplats medför.

En fri, oinskränkt journalistik är en förutsättning för en fungerande demokrati. Att tillåta att journalister skräms till tystnad leder till ett ofritt samhälle. Ändå betraktas de journalister som utsätts för hot och våld till följd av sitt yrkesutövande som privatpersoner i lagens mening. Det är inte rimligt. Det ska inte ligga på den enskilde journalisten att tvingas välja mellan sin säkerhet och att skriva om just de grupper som har mest att dölja och de frågor som är viktigast att diskutera. Svenska journalister behöver idag ett förstärkt skydd mot de antidemokratiska krafter som vill hindra oss från att utföra vår samhällsfunktion.

Därför vill vi att riksdagen fattar beslut om att inkludera vår yrkeskår i lagstiftningen om hot och våld mot tjänsteman – eller annan, motsvarande lagstiftning. Ett sådant ställningstagande fyller två funktioner: den första är att hot och våld mot en journalist på grund av dennas yrkesroll får en hårdare straffsats och prioriteras i rättsväsendets utredningar. Den andra är att sända en signal till samhället i stort – journalister har en samhällsbärande funktion! Vi ska erbjudas skydd därefter.

Eftersom journalistiken och dess utövare förändras till följd av digitaliseringen och det nya medielandskapet, kan man vidare tänka sig att en sådan lagstiftning skulle kunna utökas till att även omfatta grupper som inte är journalister i ordets konventionella bemärkelse, men som skriver om, debatterar eller kommenterar samhället på andra vis, såsom författare, konstnärer och andra. Ifall de möter en liknande hotbild, av samma skäl, så torde även de erbjudas detta ökade skydd och att SJF kämpar även för deras sak är ett uttryck för solidaritet.

Vi är medvetna om att SJF redan idag uppvaktar beslutsfattarna i relaterade frågor. Denna motion är en uppmaning till att intensifiera, prioritera, utveckla och konkretisera det arbetet.

Därför yrkar vi på:

- att motionen skickas vidare till Frilans Riks årsmöte
- att Frilans Riks gör motionen till sin egen och skickar den vidare till SJF:s förbundsstyrelse
- att SJF tar fram ett statistiskt underlag från trovärdiga källor om journalisters hårdnande arbetssituation ur detta perspektiv, eller arbetar för att ett sådant underlag tas fram
- att SJF uppvaktar riksdagen med detta förslag och arbetar för att det ska bli verklighet
- att SJF skriver debattartiklar och på andra sätt arbetar för att frågan om hot och våld mot svenska journalister ska få bred spridning

Mälardalens frilansklubbs årsmöte den 18 februari 2021

Frilans Riks styrelses yttrande över motion 3

Tack för motionen som tar upp en viktig fråga, och ett tyvärr växande problem.

Vi instämmer i Mälardalsektionens beskrivning. Det är ett allvarligt läge. Hoten mot journalister i Sverige ligger på en konstant hög nivå. Samtidigt som allt färre journalister polisanmäler brotten, och självcensuren tilltar.

Det är nu ett år sedan regeringen tillsatte utredningen "Ett förstärkt straffrättsligt skydd för vissa samhällsnyttiga funktioner". Där en särskild utredare fått i uppdrag att ta ställning till hur det straffrättsliga skyddet kan stärkas för utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner – vilket journalister enligt regeringen är utövare av. Utredaren ska också ta ställning till om det behövs ett förstärkt straffrättsligt skydd för journalister och andra som på ett jämförbart sätt utövar sin yttrandefrihet. Uppdraget ska redovisas senast i november i år.

Dock sticker det i ögonen att riksdagen redan den 1 januari 2020, alltså innan utredningen tillsattes, kunde fatta beslut om ett starkare skydd för blåjuspersonal som utsätts för våld eller sabotage.

Motionärerna skriver att Journalistförbundet redan uppvaktar beslutsfattarna i frågan. Så är det. Men eftersom hotbilderna mot journalister tilltar, och den särskilde utredaren nu går in i slutskedet av sitt uppdrag finns det all anledning för förbundet att prioritera och intensifiera sitt arbete gentemot beslutsfattarna; genom att uppvakta, lobba och opinionsbilda i frågan.

Frilans Riks styrelse föreslår årsmötet besluta:

- att bifalla motionen.

Frilans Riks styrelse den 29 mars 2021

Motion 4

Om pengar till kompetensutveckling

Den ekonomiska kris vi sett till följd av pandemin har visat på behovet av kompetensutveckling, dels som ett sätt att ta vara på den tid som finns när eller om uppdrag sinar men framförallt för att bredda kompetenserna och stå bättre rustade inför en förändrad arbetsmarknad när vår bransch genomgår en strukturrationalisering. SJF har skapat Servicebolaget (i dag Journalistförbundet Frilans) för att frilansjournalister behöver kompetensutveckling på samma vis som anställda men hittills har förbundet inte sökt pengar utifrån för att kompetensutveckla sina medlemmar.

Bland de organisationer som utlyser pengar för kompetensutveckling, och som länge gjort så, finns Svenska ESF-rådet – den statliga myndighet som hanterar medel från Europeiska socialfonden. Till följd av krisen har Svenska ESF-rådet gjort en ny utlysning och TCO har tillsammans med LO lobbat för att deras omställningsorganisationer ska kunna söka. Det här är kompetensutvecklingspengar som borde kunna gagna såväl anställda som frilansare inom Journalistförbundet. Andra förbund inom TCO (exempelvis Teaterförbundet) har redan tidigare år ansökt om, och fått beviljat pengar från ESF.

För en ansökan krävs samverkan med andra aktörer och en analys av behoven inom branschen. Att analysera behoven av kompetensutveckling nu och framöver torde, oavsett om ansökan godkänns eller inte, gynna förbundet på längre sikt och kunna utgöra en grund för att söka medel även på annat håll.

Därför yrkar vi på:

- att förbundet ser över möjligheten att ansöka om medel från den pott Svenska ESF-rådet kommer att utlysa med anledning av pandemin och som kan sökas under 2021–2023,
- att förbundet ser över varifrån det är möjligt att söka pengar för att kompetensutveckla sina frilansmedlemmar på längre sikt,
- att årsmötet antar motionen som sin egen och skickar den vidare till Journalistförbundets kongress.

Frilans Riks styrelse den 29 mars 2021

Motion 5

Om fortsatt transparens av öronmärkt medlemsavgift

Servicebolaget, aktiebolaget som ägs av Journalistförbundet och dit alla frilansmedlemmar är anslutna, kommer att läggas ned under 2021. Istället kommer verksamheten i bolaget helt flyttas in under Journalistförbundet och Journalistförbundet Frilans.

Nedläggningen av aktiebolaget har gjorts i samråd med frilansklubben Frilans Riks då fördelarna är uppenbara: då mindre pengar behöver läggas på onödig administration kan mer läggas på att stötta frilansmedlemmarna i sin roll som företagare, dels genom att ge individuell service i företagarfrågor via Frilansjouren och dels genom att erbjuda kurser anpassade till egenföretagande frilansjournalister.

Pengarna det handlar om är den del av medlemsavgiften som är – och fortsatt kommer att vara – avdragsgill. Det finns dock en del av administrationen som Frilans Riks vill behålla: transparensen av vad dessa öronmärkta pengar går till. Detta för att berörda medlemmar inom förbundet ska ha en möjlighet att påverka hur medlen används bäst, exempelvis via Frilans Riks årsmöte.

Därför yrkar vi på:

- att Journalistförbundet minst en gång om året och i samband med Frilans Riks årsmöte fortsatt redovisar hur den avdragsgilla delen av frilansarnas medlemsavgift använts,
- att årsmötet antar motionen som sin egen och skickar den vidare till Journalistförbundets kongress.

Frilans Riks styrelse den 29 mars 2021

Motion 6

Om avdrag för friskvård för frilansjournalister

Till årsmötet 2020 skrev Frilans Riks en motion om rätten till avdrag för friskvård för egenföretagare. Motionen antogs och skickades vidare till förbundsstyrelsen, som svarade att [...] *förslaget ligger i linje med förbundets näringspolitiska uppfattningar, och vi ser inga hinder mot att vid lämpligt tillfälle lyfta frågan till exempel inom TCO, eller inom något annat forum.* [...]. Sedan dess har ingenting hänt.

Frilansare som driver enskild firma har precis som aktiebolagsägare och anställda behov av rekreation och motion. I motionen framförde vi att det avdragsgilla beloppet bör vara detsamma oavsett företagsform, alltså 5 000 kronor per år som för aktiebolag. Detta är en fråga om rättvisa och jämlikhet att alla får göra avdrag för

friskvård. Att samma rättigheter ska gälla för alla.

Egenföretagare arbetar under press och stress i samma utsträckning som anställda, oberoende av anställnings- och företagsform finns samma behov av rekreation och motion. Det är bevisat genom studier att människor mår bättre och presterar bättre genom fysisk aktivitet, därför är det viktigt att göra friskvård avdragsgill även för den med enskild firma. Dessutom förstärks immunförsvaret av motion, och med tanke på den rådande pandemin gör det frågan om friskvård extra aktuell och viktig.

Att inte få göra avdrag för friskvård är inte bara en viktig folkhälsofråga som påverkar kompetens och professionalitet på arbetsmarknaden, det påverkar också landets ekonomi då allt fler blir sjukskrivna på grund av stress. Genom motion kan stress reduceras. Genom att göra friskvård avdragsgill för även den med enskild firma kan sjukskrivningarna av dem sänkas både i antal och utsträckning. Därför är det hög tid och ett lämpligt tillfälle nu att göra såsom förbundsstyrelsen skrev i sitt svar: lyfta frågan.

Därför yrkar vi på:

- att Journalistförbundet i sina olika organisationsled och via sina olika samarbeten, bland annat inom TCO, aktivt driver frågan om att egenföretagare ska få göra ett avdrag på 5 000 kronor per år för friskvård,
- att årsmötet antar motionen som sin egen och skickar den vidare till Journalistförbundets kongress.

Frilans Riks styrelse den 29 mars 2021

... Årets frilans och Årets redaktör 2021?

Vill du nominera en frilans eller en redaktör? Gör så här: Skicka in ett exempel på det som den nominerade ska belönas för. OBS! Nomineringarna måste vara matnyttiga med välbeskrivande motiveringar. Att bara skriva ett namn räcker inte. Är det hantverket vill juryn gärna ha en länk till minst en text, film, bild eller annat som du tycker motsvarar superlativen i nomineringen. Är det värdet av ett arbete kan du dessutom hänvisa till recensioner, artiklar eller resultat. Detta gäller inte minst fackligt arbete. Får du med dig fler bakom nomineringen tar juryn även hänsyn till det.

Nomineringar till Årets frilans respektive Årets redaktör görs via e-post till: arets@frilansriks.se. Slutdatum är den 1 augusti. Utöver ett diplom får Årets frilans ett års gratis företagsförsäkring hos Gefvert Försäkringsmäklare samt ett stipendium på 2 000 kronor.

Utöver nomineringarna letar *juryn också efter värdiga pristagare i olika kanaler. Frågor om Årets frilans och Årets redaktör? Ring Göran Schüsseleder 073-632 97 27. Läs mer om priserna och vinnarna genom åren på frilansriks.se/frilans-riks-arsmote/arets-frilans-och-arets-redaktor.

*På grund av pandemin har en interimjury utsetts för 2021 bestående av frilansjournalisterna Göran Schüsseleder (sammankallande), Lena Wreede och Roland Cox, Årets frilans 2020. Den slutgiltiga juryn bestäms av detta årsmöte!

Rapporter

Journalistförbundet Frilans

Journalistförbundet Frilans är den del av förbundets kansli som uteslutande ägnar sig åt frilansfrågor. Under 2020 har detta precis som tidigare skett i Servicebolagets regi, ett dotterbolag till Journalistförbundet.

Det gör vi genom att bemanna Frilansjouren via telefon och mejl, hjälpa medlemmar i olika ärenden kring arvoden, upphovsrätt, trygghetsfrågor och andra frågor. Vi anordnar också kurser och sprider information om hur medlemmar och de som är på väg att bli medlemmar ska tänka kring arvoden och hur man lyckas som frilans.

Under 2020 har Journalistförbundet Frilans bestått av två personer fördelat på två tjänster: Victoria da Silva (100 procent) och Elisabet Wahl (60 procent). Victoria jobbar främst med rådgivning och förhandlingar för medlemmar samt en hel del strategiska samarbeten med andra organisationer. Elisabet Wahl anordnar kurser, men svarar ibland i Frilansjouren och har en hel del kontakt med frilansfackliga.

Kurser

2020 blev ett något tumultartat år för kursverksamheten. Från nästan en dag till en annan stod det klart att det inte skulle gå att anordna på plats-kurser, utan allt numera skulle behöva anordnas digitalt. Eftersom vi anordnat webbsända kurser sedan 2017 blev den här omställningen inte allt för svår, men det blev extra högt söktryck och mycket tid gick åt kring administrationen av kurserna.

Om det var osäkerheten på grund av coronapandemin eller de extra resurser vi satsade på utbildning som ledde till fler deltagare är svårt att säga, men i december kunde vi konstatera att vi haft nästan 1 000 deltagartillfällen. Det är mer än dubbelt så många än det tidigare högsta deltagarresultatet. Högst betyg fick "Kom igång att filma med mobilen" som fick 4,6 i snittbetyg

Coronapandemin och dess följder

Coronapandemin innebar stora utmaningar för Journalistförbundet Frilans. Ett stort antal oroliga medlemmar kontaktade oss och det stod snabbt klart att många frilansmedlemmar lever med mycket små ekonomiska marginaler. Det blev många tunga samtal med frilansar som på några dagar förlorade uppdrag värda många månadslöner. Den politiska senfärdigheten i att hitta stöd som träffade rätt gällande frilansjournalister och andra företagare inom kulturbranschen med enskild firma gjorde var stundtals svår och frustrerande att hantera.

Men när tillvaron ställs på ända hittar man ofta nya vägar och nya samarbeten. Det blev tydligt även denna gång då Victoria da Silva hade täta möten med KLYS, TCO och flera andra enskilda fackförbund vars medlemmar upplevde en liknande situation som våra medlemmar.

Jouren

Det har periodvis varit oerhört hårt tryck i Frilansjouren. Vissa dagar har det ringt och mejlat fler till oss än till Förhandlingsjouren som är övriga medlemmars kontaktväg. Utöver coronarelaterade frågor har det varit många arvodesfrågor och funderingar kring upphovsrätt. Vi har även tittat på många kontraktförslag och försökt hjälpa medlemmar när de fått mer eller mindre märkliga beslut från Försäkringskassan.

Verktygen

Det är många som använder sig av våra verktyg, även om det skiljer sig en del i popularitet. Frilansrekommendationen och Frilanskalkylatorn används dagligen och det är också många – även ickemedlemmar – som hänvisar till dessa. Vi märker också att det är fler och fler medlemmar som får små och ibland väldigt stora uppdrag via Frilanskatalogen. Den har nu snart 350 profiler, även om vi gärna skulle se att ännu fler var med.

Arvodesguiden däremot är inte lika lätt att få medlemmarna att använda. Det är många, framför allt de som är nya i branschen, som vill kolla upp arvoden. Utmaningen ligger att få fler medlemmar att lämna rapporter. Vi sprider information om guiden så ofta vi kommer åt, men vi kan inte tvinga någon att använda verktyget, bara erbjuda det. Under året arrangeras en tävling där det lottades ut en fotopromenad med Paul Hansen bland de som lämnade bidrag. Då gick aktiviteten upp, men dalade sedan relativt snabbt igen.

Servicebolaget

Under året har ett beslut tagits att lägga ner aktiebolaget Servicebolaget. Detta för att det tidigare krav på att den här typen av verksamhet ska bedrivas på detta sätt för att få vara avdragsgill inte gäller längre. Från 1 januari 2021 bedrivs verksamheten istället som en verksamhetsgren och personalen är numera anställda i Journalistförbundet. För medlemmarna kommer detta inte att innebära någon större skillnad.

I arbetet med att lägga ner Servicebolaget tog Servicebolagets styrelse under året fram ett förslag om att inrätta ett frilansråd i Journalistförbundet, där olika delar av förbundet hade kunnat samverka kring frilansfrågor efter nedläggningen av bolaget. Efter samråd med Frilans Riks styrelse, som inte såg nyttan med ett frilansråd, valde Servicebolagets styrelse att inte gå vidare med förslaget.

Kursråd (Servicebolaget)

Under verksamhetsåret har det inte funnits något behov av för något kursråd inom Servicebolaget. Kursråden infördes ursprungligen när Servicebolagets verksamhet efter förra kongressen fick i uppdrag att fokusera på kursverksamheten. Detta för att bättre förstå vad frilansmedlemmarna efterfrågar. Behovet av kursråd har minskat allteftersom Servicebolagets engagerade kurshandläggare på Journalistförbundet Frilans – genom lyhördhet gentemot enskilda medlemmar och i dialog med sektioner – i dag erbjuder ett brett kursinnehåll med ett imponerande genomsnittsbetyg av deltagarna! Ett deltagarantal som dessutom ökat och som inte begränsar sig till storstäderna tack vare de många webbkurserna.

Medlemmar i kursrådet är Frilans Riks representanter i Servicebolaget.

Försäkringskommittén

Journalistförbundet och Gefvert & Partners, samt vid behov försäkringsgivarrepresentant, träffas vanligtvis två gånger om året i en försäkringskommitté. Försäkringskommittén fattar även beslut om användande av överskott.

Försäkringskommitténs uppgift är

- att utveckla och förbättra försäkringsprodukterna som erbjuds SJF-medlemmarna genom lyhördhet gentemot medlemmar, Journalistförbundet och Gefvert
- gå igenom resultat och skadeutveckling
- bedöma skador avseende missnöjda medlemmar och överklagade skador.

Under året har antalet företagsförsäkringar bland medlemmarna fortsatt ligga på cirka 420. Mellan årsmötena har försäkringskommittén träffas en gång.

En fråga som lyftes av Frilans Riks, och som diskuterades mycket i och inom kommittén, gällde huruvida det under föregående försäkringsår skedde ett förtydligande eller en villkorsändring av företagsförsäkringen. Villkorsändringar kan som bekant inte göras när ett avtal ingåtts. Enligt Gefvert & Partners, som förmedlar försäkringen, handlade det om: [...] *ett gemensamt förtydligande i både avbeställning och intäktsbortfall är att man med ett specifikt undantag för epidemi/pandemi visar på att bara existensen av sådan i sig inte är en sådan plötslig/oförutsedd/akut händelse som kan utlösa försäkringen. Det krävs alltså ett akut insjuknande som tvingar fram inställningen av jobbet (då även pandemin/epidemien omfattas). Kan vara eget/uppdragsgivarens insjuknande eller artisten vars konsert skulle bevakas. [...].*

Inga försäkringstagare ska ha drabbats under aktuella försäkringsåret, oavsett om det var en villkorsändring eller ett förtydligande. Nämnas kan att inga överklagade ärenden inkom till kommittén under verksamhetsåret och att det har varit få skador överlag.

Göran Schüsseleder har varit Servicebolagets förtroendevalda representant i försäkringskommittén.

Styrelsens verksamhetsplan 2021–2022

Inledning

Frilans Riks är Journalistförbundets riksklubb för frilansare.

Vi tror på facket som en plattform för att engagera sig och tillsammans med andra utbyta erfarenheter och agera för bättre villkor, inte bara som en serviceorganisation. I det arbetet spelar nätverk kring specifika uppdragsgivare en viktig roll. Att samla frilansare i nätverk baserade på uppdragsgivare har flera fördelar; som att dela erfarenheter med andra frilansare, liksom att upptäcka generella problem som kan tacklas tillsammans.

Styrelsens uppgift är vidare att samordna frilanssektionernas samarbete och stötta deras ansträngningar att bevaka frilansmedlemmarnas intressen; liksom att enligt Frilansstrategin och tillsammans med sektionerna arbeta direkt för enskilda medlemmar.

Styrelsen bevakar också frilansarnas och sektionernas intressen genom Journalistförbundet Frilans. För att kunna kraftsamla och åstadkomma resultat gör Frilans Riks styrelse en prioritering av arbetsuppgifterna utifrån vad som bäst samordnas på nationell nivå. Arbetet görs sedan i samarbete med kansliet, och genom bland annat lobby- och kampanjarbete liksom befintliga nätverk.

Utöver Frilansstrategin är även Frilansavtalet, Frilanskalkylatorn, Frilansrekommendationen, Arvodessguiden och medlemsinformation viktiga verktyg i arbetet.

Under verksamhetsåret 2021–2022 prioriterar styrelsen rekrytering och organisering, upphovsrätt, och arvoden.

Rekrytering/organisering

Andelen frilansmedlemmar i förbundet har under föregående verksamhetsår ökat med fyra procent. Vi bedömer att det fortsatt finns en stor rekryteringsmöjlighet.

Frilans Riks jobbar nära kansliet när det gäller rekrytering, i det arbetet behöver vi:

- kartlägga och nå potentiella medlemmar,
- vara tydliga med vad hen erbjuds som medlem, och hur hen kan engagera sig,
- nå ut till unga och nya i branschen, till exempel på journalistutbildningarna,
- finnas på sociala medier och informera om vårt arbete på olika sätt och i olika kanaler,
- bilda nätverk när oskäligen avtal (så kallade fulavtal) dyker upp,
- stödja sektionerna i deras initiativ.

Upphovsrätt

Upphovsrätten har blivit allt viktigare att försvara på grund av oskäligen avtal, så kallade fulavtal, som mediehusen använder sig av för att få rätten till upphovsrätten utan att behöva betala för den. Upphovsrätsfrågan bevakas utifrån frilansstrategin.

Frilans Riks:

- bedriver ett politiskt påverkansarbete för att uppmärksamma problemen med oskäligen upphovsrättsavtal,
- uppmanar sektionerna att utse en upphovsrättsansvarig i sina styrelser,
- stöttar arbetsplatsklubbar och enskilda medlemmar när oskäligen avtal dyker upp, och där olika nätverk är en viktig pusselbit,
- ingår i AGA-gruppen i det gemensamma arbetet kring upphovsrätten tillsammans med Journalistförbundets kansli, Svenska Fotografer Förbund (SFF), Bildleverantörernas Förening (BLF) och Svenska Tecknare.

Arvoden

Frilanskalkylatorn liksom Frilansrekommendationen finns på förbundets hemsida för att beräkna arvoden

för frilansuppdrag. Frilans Riks undersöker möjligheterna för kollektiva arvodesavtal med kalkylatorn och rekommendationen som grund; antingen som en del av ett arbetsrättsligt kollektivavtal eller som grund i ett lokalt kollektivt avtal.

Frilans Riks fortsätter arbetet med att genom Frilansstrategin hitta bästa möjliga struktur för ett samordnat strategiskt arbete där arbetsplatsklubbar, kansli och fackligt förtroendevalda frilansar med flera arbetar gemensamt med arvodesfrågan.

Frilanssektionerna

Samarbete och samordning av sektionernas intressen är en central fråga för Frilans Riks. Varje sektion har en kontaktperson i Frilans Riks styrelse som om möjligt gör ett besök hos sektionen under verksamhetsåret.

Sektioner kan utifrån antagna riktlinjer ansöka om sektionsbidrag.

I samband med årsmötet kallar Frilans Riks till en sektionskontakträff.

Kontakter med förbundets ledning och kansli

Frilans Riks eftersträvar ett nära samarbete med kansliet och förbundsstyrelsens ledamöter. Till Frilans Riks styrelsemöten bjuds Journalistförbundet Frilans in för avstämning av aktuella frilansfrågor.

Frilansstrategin ska tillsammans med kansliet regelbundet ses över och uppdateras.

Sociala medier och andra informationskanaler

Frilans Riks administrerar e-post-listor, Facebook-gruppen Frilans Riks – Journalistförbundet, ett Twitterkonto och ett Instagramkonto för att ge medlemmarna möjlighet till diskussion, utbyte och organisering.

Sektionerna kan annonsera sina arrangemang på såväl Frilans Riks hemsida, frilansriks.se, som på våra sociala plattformar. Vid behov annonserar Frilans Riks i exempelvis tidningen Journalisten.

Public Service

Frilans Riks fortsätter att bevaka frilansarvoden och upphovsrätt vid olika redaktioner på Sveriges Radio, Sveriges Television och Utbildningsradion.

Journalistförbundet Frilans

Centralt för verksamheten är kursverksamheten, och kursutbudet läggs fast av kursrådet tillsammans med handläggare på Journalistförbundet Frilans. Satsningen på webbaserade föreläsningar och kurser gör att kursutbudet kommer fler till del. Nästa steg är dels så kallade play-kurser tillgängliga under en tidsbegränsad period bakom inloggning, dels fördjupande flerdagarskurser över webben där deltagarna ges uppgifter med uppföljande kursmoment.

Internationellt

Frilans Riks ingår i Nordiska kommittén där vi med regelbundenhet – fysiskt eller via Skype – träffar våra frilanskolleger från de nordiska journalistförbunden.

Katarina Bjärvall och Gert Lundstedt har av förbundsstyrelsen utsetts till att representera förbundet vid möten i FREG, Freelance Rights Expert Group, frilansgrenen inom European Federation of Journalists, EFJ. Katarina som ordinarie ledamot och Gert som suppleant. FREG är den största journalistorganisationen i Europa och representerar över 320 000 journalister i 70 organisationer i 44 länder.

Ultimata länklistan

... för dig som är frilans. Och läser PDF-versionen. Då är det bara att klicka loss!

- Arvodesguiden
- Kurser för frilansar
- E-postadress till Frilans Riks (om du har en fråga till eller vill komma med i våra intressegrupper eller e-postlistor (såsom Snackbar och FF-listan)
- Frilansavtalet
- Frilanskalkylatorn
- Frilanskatalogen
- Frilansrekommendationen
- Frilans Riks hemsida (nyheter, styrelsen och Årets frilans och Årets redaktör genom åren bland mycket annat)
- Frilans Riks – Journalistförbundet (Frilans Riks Facebook-grupp)
- Frilans Riks på Instagram
- Frilans Riks på Twitter
- Företagsförsäkring för frilansar
- Hundralappen
- Intressemedlemskap i annan klubb (inom Journalistförbundet)
- Journalistförbundet Frilans
- Journalistförbundets Frilanspodd
- PP Pension om pensionsförsäkring
- Upphovsrättsdirektivet

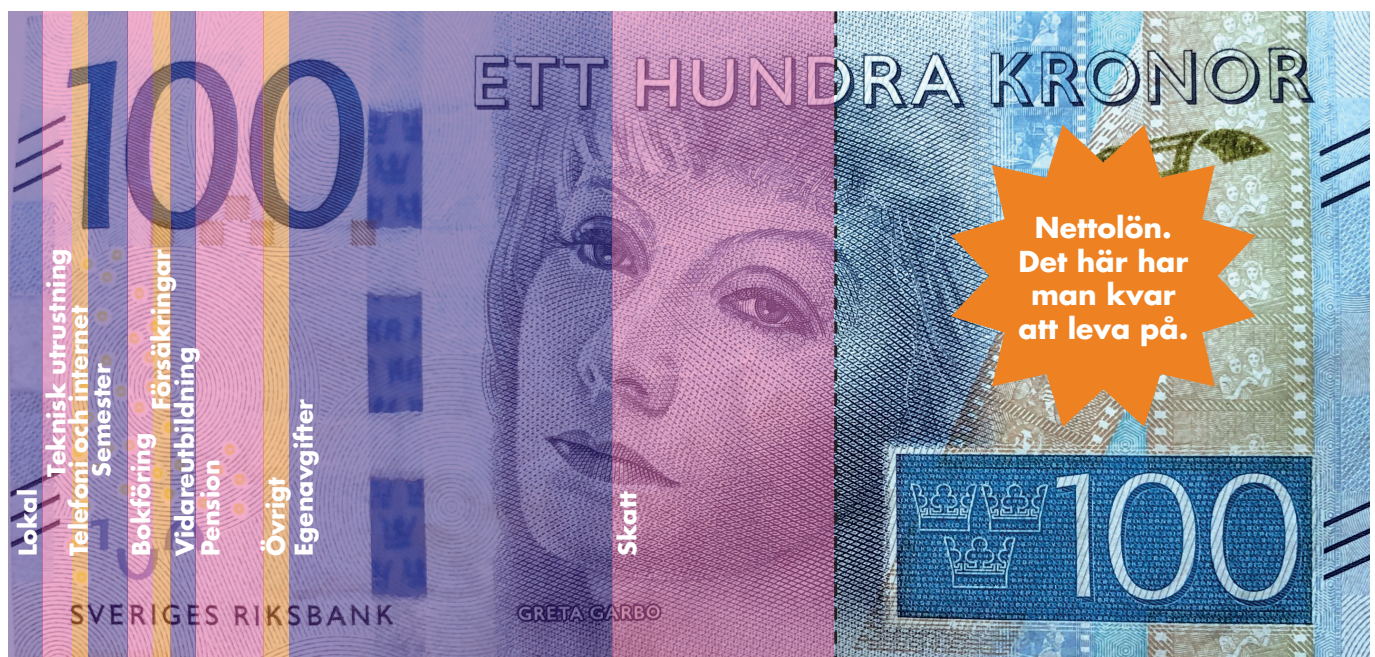
Har du frågor om moms? Har du fått ett avtalsförslag som du vill att någon ska kolla på? Eller behöver du som frilansfacklig råd och stöd? Då är det Frilansjouren du ska vända dig till!

Varje tisdag till fredag håller Frilansjouren öppet mellan 10.00 och 12.00. Här kan du ställa frågor om allt som berör dig som frilansjournalist. Det kan gälla både frågor som rör dig som företagare, till exempel frågor om moms och skatt. Men du kan även höra av dig till dem om du vill rapportera om en uppdragsgivare som återkommande föreslår riktigt låga arvoden. Frilansjouren hjälper också gärna till med frågor från dig som arbetar frilansfackligt.

Frilansjouren nås på telefonnummer 08-613 75 72 och via e-postadressen frilansjouren@sjf.se.

Svar på de flesta frågorna hittar du här: sjf.se/frilans – dygnet runt!

Hur mycket blir nettolönen på varje hundralapp som en frilans får i arvode? Journalistförbundets frilansklubb Frilans Riks tagit fram en beräkning som illustreras i form av just hundralappen. Kostnaderna skiljer sig förstås åt mellan olika frilansar, men vårt exempel är en generell beräkning för en frilansjournalist som hyr lokal. Får man betalt enligt Frilansrekommendationen innebär det att vinsten efter kostnader går att jämföra med vad en anställd journalist får i lön.

Budget

	Kostnader 2020	Budget 2021
1 Styrelsemöten	133 000	210 000
2 Administration	71 000	90 000
3 Klubbkontakt	26 000	100 000
4 Styrelsekommunikation	52 000	50 000
5 Information	83 000	100 000
6 Årsmöte	103 000	100 000
7 Nordiskt samarbete	14 000	10 000
8 Solidaritetsarbete	23 000	5 000
9 Upphovsrätt	66 000	60 000
10 Rekrytering	19 000	40 000
11 Övrigt	89 000	30 000
12 Arvode och villkor	223 000	120 000
13 Frilansfackligt 50 år	4 748	30 000
14 Kongress	1 431	10 000
Kostnader totalt:	902 000	955 000

Intäkter	2019	2020
Medlemsavgifter	495 000	495 000
Verksamhetsbidrag	407 000	400 000
Rörelsensintäkter	902 000	895 000
Utfall:	0	-60 000

Styrelsens förslag

Klubbavgift

- Vi föreslår oförändrad klubbavgift 25 kronor per månad.

Arvoden

- Vi föreslår oförändrade arvoden 275 kronor A-skatt för styrelsemöten, samt 300 kronor för övrigt arbete.

Vill du ha en egen frilanshundralapp? Tittar du på en skärm är det bara att klicka på den. Annars finns den att hitta på sjf.se/frilans/avtal-och-arvoden/vad-bli-nettolonen-pa-en-hundralapp.

- Kostnaderna skiljer sig förstås åt mellan olika frilansar, men vårt exempel här på andra sidan är en generell beräkning för en frilansjournalist som hyr lokal.
- Alla frilansar har arbetsuppgifter som de inte får betalt för. Research, försäljning, bokföring och allt annat

som ingår i företagandet tar mycket tid. Man ska även ha råd med försäkringar och kunna avsätta pengar till pension och semester.

- Får man betalt enligt Frilansrekommendationen innebär det att vinsten efter kostnader går att jämföra med vad en anställd journalist får i lön.

- Med Frilanskalkylatorn kan du räkna ut vad just du bör begära i arvode: sjf.se/frilanskalkylatorn.

- Hundralappen är beräknad av Journalistförbundets frilansklubb Frilans Riks. Vill du veta mer om fackligt arbete och villkor för frilansar i mediebranschen? Läs mer på sjf.se eller kontakta Journalistförbundets Frilansjour på frilansjouren@sjf.se eller 08-613 75 72.

**JOURNALIST
FÖRBUNDET
FRILANS**

Valberedningens förslag

Frilans Riks styrelse, ordinarie ledamöter

Ordförande Gert Lundstedt, Mälardalen (omval)
Kassör Hasse Hedström, Mälardalen (omval)
Sekreterare Henrik Simonsen, Östergötland (omval)
Leonarda Arcidiacono, Mälardalen (omval)
Bella Stenberg, Västra (omval)
Marja Beckman, Mälardalen (omval)
Gunilla Kracht, Syd (omval)
Göran Schüsseleder, Mälardalen (omval)

Frilans Riks styrelse, suppleanter

Hannah Ohlén Järvinen, Mälardalen (omval)
Johanna Lindqvist, Västerbotten (nyval)

Presentation av ny suppleant

Johanna Lindqvist, 45 år, bor i Täfteå utanför Umeå. Frilans med firman Knäck Media sedan sex år tillbaka. Innan dess anställd på Folkbladet Västerbotten, examen från JMK. Som frilans skriver hon återkommande för landets största skogsbolag, för svenska och internationella inredningsmagasin samt ansvarar för VKs årliga Hus&hem- och Sommarbilagor.

Startade tillsammans med sin syster journalisternas metooupprop #Deadline. Sitter i styrelsen för föreningen Samordningen Metoouppropen. Driver också podcasten Systemfel med fokus på jämställdhet och feminism.

Fackliga hjärtefrågor: Arvode – ständigt en fråga att jobba med. "De stora koncernernas avtal som begränsar våra möjligheter att till fullo äga vårt material när det kommer till återpubliceringar samt att inte få rimligt betalt för det är angeläget".

Utbildning – möjlighet till relevanta kurser och vidareutbildning samt att starta och upprätthålla nätverk bland oss frilansare. "Ofta är det ett ensamt jobb att frilansa, men vi är många som är varandras kollegor".

Studieansvarig

Föreslås på årsmötet.

Revisor, ordinarie

Tomas Carlsson, Västra (omval)

Revisor, suppleant

Bertholof Brännström (Västerbotten)

Valberedning

Föreslås på årsmötet.

Frilans Riks valberedning 2021, Stockholm den 26 februari 2021

Beata Hansson, Mälardalen (sammankallande), Bertholof Brännström, Västerbotten och Moa Skimutis, Syd

Styrelsen

Stockholm den 23 mars 2021

Gert Lundstedt, ordförande

Hasse Hedström, kassör

Henrik Simonsen, sekreterare

Gunilla Kracht, vice ordförande

Göran Schüsseleder, ledamot

Marja Beckman, ledamot

Bella Stenberg, ledamot

Leonarda Arcidiacono, ledamot